

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE
J E S E N I C E

JESENICE, 9. NOVEMBRA 1963 ŠTEV. 45/V.

24. redno zasedanje CDS

31. 10. 1963 je bilo 24. redno zasedanje centralnega delavskega sveta naše železarne. Osrednji vprašanji zasedanja sta bili: zaključki gospodarsko-politične konference in potrditev prednostne listine razdelitve stanovanj brez finančnega deleža. Seveda je delavski svet kot navadno pregledal še izpolnitev sklepov prejšnjega zasedanja in razpravljal o poročilu UO ter komisij.

Zaključki gospodarsko-politične konference

Z gospodarsko - politične konference, ki je bila 25. oktobra pri Jelenju, je posebna komisija pripravila predlog zaključkov in jih na zasedanju dne 31. oktobra 1963 predložila CDS. Centralni delavski svet je predloge zaključkov potrdil ter jih tako sprejel kot svoje sklepe. Objavljamo jih v celoti:

— Komisija za izdelavo zaključkov gospodarsko-politične konference Železarne Jesenice je ugotovila, da je način obravnavanja problemov, ki so pomembni za nadaljnji gospodarski razvoj delavskega samoupravljanja v železarni, pred takim avditorijem primeren in potreben v primerih, kadar je potrebno vključiti vse subjektivne sile v železarni za reševanje določene problematike.

— Za vsebinsko in časovno izpolnjevanje teh sklepov, ki

jih je komisija izluščila iz uvodnega referata in razprave, je zadolžen razširjeni kolegij (to je kolegij, razširjen s predsednikom UO Železarne Jesenice, predsednikom CDS, predsednikom IO sindikata in sekretarjem Tovarniškega komiteja ZKS).

— Komisija za nagrajevanje pri CDS naj z oddelkom za nagrajevanje v kadrovskem sektorju analizira formiranje osebnih dohodkov tistih proizvodnih enot, ki ostajajo zaradi tega, ker niso mogle izkoristiti možnost za nadaljnje napredovanje v količinski proizvodnji in kvalitetnejšem asortimentu. Predvsem je tako treba obdelati ekonomske enote, ki so z osebnimi dohodki zaostale in zdrknile v startni lestvici na nižje mesto. Služba in komisija naj ugotovita vzroke (nadaljevanje na 2. str.)

EE javornik IV

Na redni seji zbora EE javornik IV so člani tega kolektiva razpravljali o več problemih oziroma obravnavali vpis posojila za obnovo porušenega Skopja, pravilnik HTV, odpremo v oktobru in septembru, nekatere tarifne postavke, ki so pereč problem v tem obratu.

Pri posojilu za obnovo porušenega Skopja so v obratu javornik IV dosegli lep uspeh. Udeležba na vpisu je bila stoo odstotna, člani tega kolektiva pa so vplačali 92 odst. predvidene vsote in lahko rečemo, da je rezultat prav dober.

Razpravljali so tudi o pravilniku HTV in sklenili, da bodo za svojo enoto izdelali interni pravilnik HTV, ki pa

mora biti prilagojen vsakega delovnemu mestu in strukturi obrata. Za izdelavo tega pravilnika je bila imenovana tričlanska komisija, v kateri so tovariši: Vinko Mirtič, Jakob Svetina in Alojz Školc.

Obratovodja je poročal o odpremi v septembru in oktobru. Ugotovili so, da odprema poteka povsod dobro, razen pri tanki pločevini, kjer so nekaj pod planom. Poudarjeno je bilo, da je bila v valjarni 240 pri odpremi dosežena rekordna tonaža, sicer 9.197 ton ter 511 ton za domačo proizvodnjo, ali skupno 9.708 ton. Brez dvoma gre za uspešno odpremo pohvala nakladaški skupini v valjarni 240, čeprav je mora-

Remont kavperja št. 4

Letos moramo opraviti remont še enega kavperja, če hočemo zagotoviti normalno obratovanje plavžev. Kavperji pri nas zelo malo časa dajejo zaželeno temperaturo, normalno bi moral biti obratovalni čas vsaj pet let, če ne več, toda pod drugačnimi pogoji kot so pri nas. Če bi vsak kavper obratoval vsaj pet let, potem bi morali vsako leto popraviti enega.

Za remont vseh kavperjev potrebujemo približno 140 milijonov dinarjev, seveda, če ostaneta obodna opeka in kupola stari. V desetih letih obratovanja smo opravili remonte na vseh kavperjih po enkrat, na št. 2, 4 in 5 pa

že dvakrat. Iz tega je razvidno, da so stroški za vzdrževanje precej visoki. Za tako slabo vzdržnost naših kavperjev sta v glavnem dva vzroka. Najvažnejši je preveč umazan plin. Prah, ki ga prinese s seboj slabo očišč. plin, se usede na gredelno opeko in vsebuje snovi, ki se zaradi visokih temperatur stalijo in napravijo na opeki glazuro ali temperaturno izolacijo. Taka opeka ne sprejema več toplote in jo potem tudi ne more oddajati. Zato kavper ne dela več dobro. Zaradi večjih temperatur v kavperjih se tudi opeka začne taliti in se deformira. Drugi vzrok za slabo vzdržnost kavperjev

so občasne eksplozije v kavperjih, ki razgreto opeko raztrgajo. Drobci, ki padajo navzdol, zamašijo kanale, ki so spodaj ožji kot zgoraj. Tako zamašen kavper ne sprejema več plina in je potrebno popravilo. Zaradi manjših kanalov spodaj ga je nemogoče popraviti samo delno in moramo zamenjati vso gredelno opeko. Nekaj gredelne opeke lahko vgradimo nazaj, seveda, kolikor ni zdrobljena ali preveč izolirana.

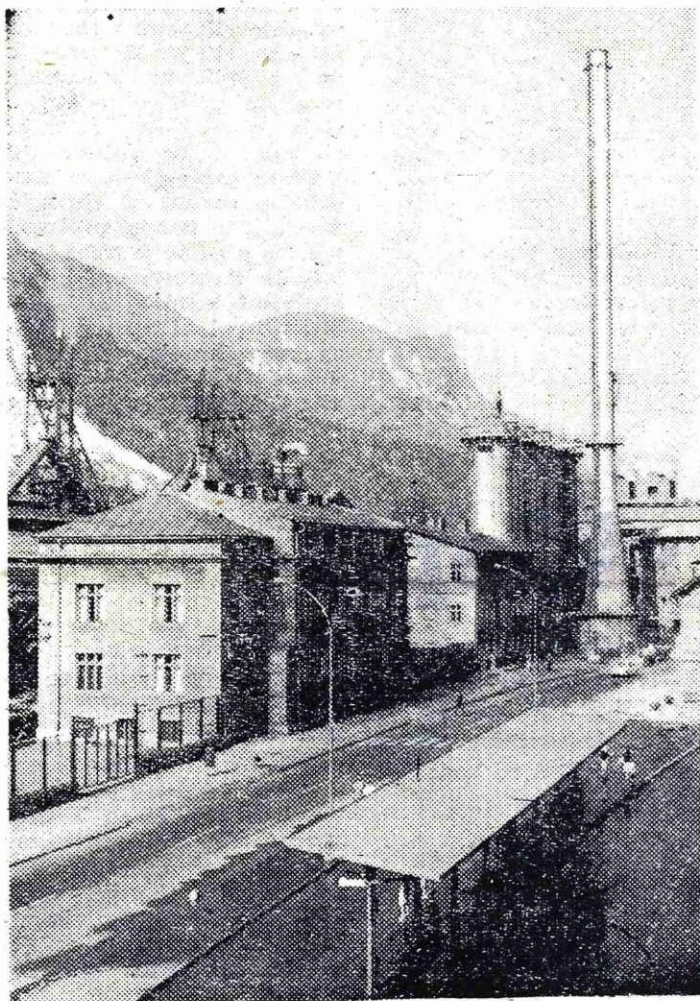
Da bi dobili kavperji bolj čist plin, smo zgradili nove plinske čistilce, ki bi po projektu morali dati veliko bolj čist plin in imajo tudi več o zmogljivost od starih. Toda poizkusno obratovanje ni dalo zaželenih rezultatov ter je plin od plavža št. 2 še bolj umazan kot je bil pri starih čistilcih in ravno ta plin v glavnem dobivajo kavperji in ostali agregati v obratu plavž.

Plin iz novih čistilcev ima še drugo slabo stran, da izstopa iz čistilca preveč vroč in potem v plinovodih kondenzira ter vleče vodo v gorilce. To poizkusno obratovanje nam je stanje kavperjev še poslabšalo, tako da bomo morali v letu 1964 opraviti najmanj na dveh kavperjih remont, če ne na treh. Pri odpravljanju napak in pomanjkljivosti na novih čistilcih se uprava osnovnih sredstev trudi in poskuša vse načine, da bi čistilci dosegli boljšo stopnjo čiščenja. Kolikor to ne bo uspelo do večjega mraza, bodo imeli potrošniki plina velike težave, ker bo kondenzat v ceveh zamrzoval in pranje plinovodov zaradi mraza ne bo mogoče.

Da bi preprečili prekurjenje kavperjev, bomo sedaj vgradili signalne hupe, ki bodo opozarjale delavce na kavperjih, naj prenehajo s kurjenjem. Temperaturni kazalci nam tudi ne registrirajo temperaturo 1200° in je kontrola s strani nadzornega osebja v tem pogledu nemogoča. S pazljivim delom pri kavperjih bomo morda podaljšali njihovo obratovalno dobo vsaj na pet let, čeprav je ta doba še vedno prekratka. Da bi omogočili obratovanje plavžev z večjimi temperaturami, prav sedaj razpravljamo o rekonstrukciji kavperjev, za katero je dokumentacija že izdelana. Z novo izvedbo gredelnih opek bo mogoče zamenjati samo nekaj metrov gredel od zgoraj, ker bo zaradi obratno ležečih kanalov zamašitev skoraj nemogoča. Seveda pa bomo morali tudi temperaturne kazalce premenjati, tako da nam bodo registrirali vsako prekoračevanje dovoljenih obratovalnih temperatur.

Morda je za slabo vzdržljivost kriva tudi opeka, saj je prva obzidava trajala več kot pet let, res pa je, da smo prej obratovali z nižjimi temperaturami.

S. T.

Predvidena je rekonstrukcija kavperjev

Rekordna odprema

la to delo opraviti tudi v nadurah.

Udeleženci seje zbora EE so tudi razpravljali o tarifnih postavkah na nekaterih delovnih mestih, ki so že dalj časa pereč problem. Predhodno je o tem razpravljala tudi sindikalni odbor, ZK in UO obrata. V razpravi so bila omenjena delovna mesta žerjavovodij in prevzemnikov, ki so jih primerjali z drugimi sorodnimi in enakimi delovnimi mest v drugih ekonomskih enotah ter ugotovili, da imajo ista mesta v drugih enotah večjo tarifno postavko kot v njihovi ekonomski enoti. Z ozirom na pogoje dela, sposobnost, potrebno znanje in odgovornost so sklenili, da bo-

do ta delovna mesta oziroma tarifne posavke na teh delovnih mestih izenačili s tarifnimi postavkami na sorodnih delovnih mestih. Poudarjeno je bilo, da bodo tozadevna sredstva črpali iz lastnega gibljivega dela ustvarjene mase v letu 1963.

Jeklolivarna izpolnila letni plan

Z oktobrom so v jeklolivarni izpolnili tudi že svoj letni proizvodni načrt in sicer s 100,1 %. Tako kolektiv jeklolivarne dela že za leto 1964. K uspehu iskreno čestitamo!

Tako smo delali v oktobru

ekonomska enota	skupna proizvodnja %	blagovna proizvodnja %
plavž	95,3	
martinarna	103,6	
elektropeč	125,2	
livarne	107,9	29,4
šamotarna	103,2	
TOPILNICE	102,3	29,4
težka proga	103,7	103,8
lahke proge	83,8	78,5
žična valjarna	94,8	130,5
valjarna 2400	114,1	119,8
valjarna 1300	88,3	108,3
jeklovček	113,1	109,8
VALJARNE	100,2	102,4
hladna valjarna	100,1	100,4
žičarna	85,9	104,9
žebljarna	99,2	99,8
cevarna	97,8	96,2
elektrodni oddelek	101,3	98,4
PREDELOV. OBRATI	93,1	100,5
ŽELEZARNA	100,5	101,8

Operativni načrt skupne proizvodnje v desetih mesecih letošnjega leta smo izpolnili le s 96,9% in to zaradi pomanjkanja vode v prvem tromesečju, delno zaradi pomanjkanja jekla, predvsem pa zaradi pomanjkanja delavcev.

Načrt blagovne proizvodnje (za prodajo) smo v istem obdobju izpolnili s 104,4%.

24. redno zasedanje CDS

Ostali sklepi

CDS je ponovno opozoril ekonomske enote, da sredstva, pridobljena s stimulacijo za izpolnjevanje operativnih načrtov, razdelijo na ključna in kritična proizvodna delovna mesta. Tistim ekonomskim enotam, ki tega priporočila oziroma sklepa CDS ne bodo upoštevale, bo CDS vzel pravico do stimulacije.

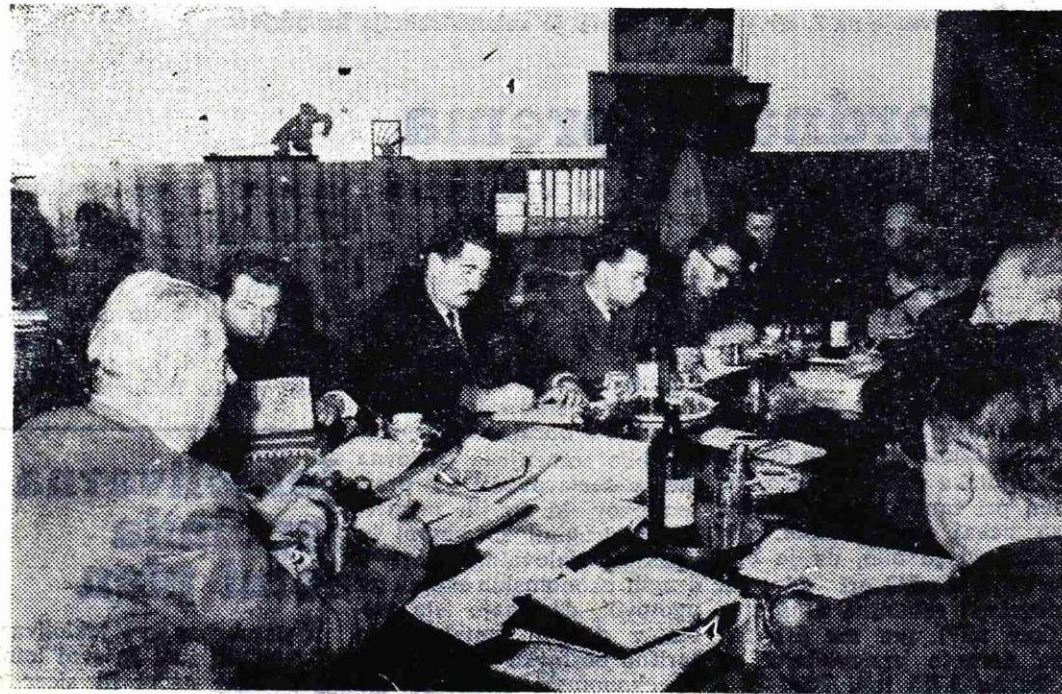
Delo upravnega odbora med zadnjima zasedanjema je CDS potrdil.

CDS je potrdil prednostno isto razdelitve stanovanj brez finančnega deleža kot jo je predlagala stanovanjska komisija. Tudi s tolmačenjem stanovanjske komisije za maloštevilne pritožbe se je CDS strinjal in jih potrdil. Listo razdelitve vselji-

vih stanovanj s finančnim deležem pa je CDS vzel na znanje.

CDS je razpravljal o pismu »Veleželeznine Merkur« Kranj,

s katerim se pritožujejo, ker niso več upoštevani kot direktni odjemalci naših izdelkov. CDS je menil, da problematika »Merkurja« ni področnega značaja, ker je še več grosistov, ki so izločeni iz liste direktnih odjemalcev in je zato to pismo odstopil Gospodarski zbornici SRS. Stališče Gošpodarske zbornice SRS bo železarna sprejela kot dokončno.

Na sliki člani Izvršnega sveta SRS in predstavniki našega podjetja ob njihovem nedavnem razgovoru o nekaterih problemih naše železarne o čemer smo že poročali

24. redno zasedanje CDS

(Nadaljevanje s 1. strani)
temu. V ekonomskih enotah, kjer formiranje in delitev osebnega dohodka ni več stimulativno, je treba sistem nagrajevanja izpopolniti. Ta predlog naj bo izdelan do prihodnjega zasedanja CDS.

— V ekonomskih enotah, kjer cenik ni izdelan tako, da bi bile posamezne skupine izdelkov ocenjene skladno s količino dela, potrebnim za izdelavo teh izdelkov, naj vodstva ekonomskih enot izdelajo predlog za popravek cenika. Ta popravek ne sme vplivati na formirano maso osebnega dohodka po planu.

— Obratovodstva naj z delavskimi sveti ekonomskih enot izdelajo predlog ključnih delovnih mest v ekonomski enoti, ki jih je treba glede na vpliv na proizvodne rezultate bolje stimulirati z višjo obračunsko postavko ali premijo na proizvodnjo.

Predlog naj vsebuje le tista delovna mesta, ki dejansko narekujejo tempo proizvodnje. Ta predlog je treba izdelati do 15. novembra in posredovati komisiji za nagrajevanje pri CDS in oddelku za nagrajevanje. Služba in komisija CDS pa naj pripravita dokončen predlog za zasedanje CDS do konca leta.

— Obratovodstva in delavski svet ekonomskih enot, v katerih je gibljivi del osebnega dohodka sestavljen iz dosežka po normi in dosežka po enoti izdelka, naj do 1. februarja 1964 pregledajo in analizirajo notranjo delitev osebnega dohodka na posameznih delovnih mestih. Obstoječe obračunske norme je treba popraviti tako, da bodo približane tehničnim normam in bo tako osebni dohodek direktno odvisen od večje prizadevnosti in višje proizvodnosti proizvajalca.

— Komisija za nagrajevanje pri CDS naj prouči možnost in sistem stimuliranja na stalnost delovne sile.

— Sektor za ekonomiko podjetja naj do 1. decembra 1963 pripravi predlog materialov, katerih prihranek naj bi v ekonomskih enotah stimulirali, povečano porabo pa penalizirali. Tako bi bili proizvodni stroški v ekonomskih enotah grobo vključeni v sistem formiranja osebnega dohodka. Normativ naj sloni na potrošnji teh materialov v daljšem časovnem razdobju. Ta sistem je treba poizkusno uvesti 1. januarja 1964. V poizkusnem obdobju bi sistem še dopolnjevali.

— Oddelek za nagrajevanje pri kadrovske službi podjetja naj do konca novembra 1963 izdela analizo osebnih dohodkov podobnih delovnih mest v administrativnem aparatu uprave in v ekonomskih enotah. Skupno s komisijo za nagrajevanje naj prouči možnost in izdela odgovarjajoč sistem, po katerem bi bili za približno enaka delovna mesta približno enaki osebni dohodki. Rok izdelave predloga za zasedanje CDS je do konca leta 1963.

— Oddelek za nagrajevanje naj s komisijo CDS prouči možnost sprememb delitve osebnega dohodka med stalnim in gibljivim delom v korist višjega stalnega dela.

Predlog je treba izdelati do konca leta 1963.

— Glede na to, da osebni dohodek v vzdrževalnih obratih ni odraz dejanske proizvodnosti dela, naj odgovarjajoče službe podjetja to proučujejo in izdelajo sistem, ki bo pomanjkljivosti sedanjega sistema odpravil in vskladi višino formirane mase osebnega dohodka z rezultati lastnega dela.

— Uprava podjetja je dolžna do konca leta dokončno izvesti reorganizacijo vzdrževalne službe v podjetju.

— Sektor za ekonomiko podjetja naj napravi analizo delovnih mest v administraciji in prouči stopnjo zaposlenosti na posameznih mestih. Z reorganizacijo zadolžitvev naj se stremi za tem, da bodo uslužbenci na teh mestih polno zaposleni. Analizo je treba izdelati s tešnjo k ukinitvi posameznih mest v administraciji.

— Obratovodstva proizvodnih ekonomskih enot naj zadolžijo asistente in delovodje, da bodo posebej proučevali proces proizvodnje na težkih delovnih mestih v cilju, da bi na teh mestih z majhno mehanizacijo težino dela olajšali.

— Referat za racionalizacijo in novatorstvo naj s tozadevno komisijo CDS posebej obravnava in višje stimulira racionalizatorske predloge, ki po izvedbi zagotavljajo olajšanje težkega dela na delovnih mestih, ali pa ukinejo eno ali več delovnih mest v ekonomski enoti. Predlog naj bo veljaven takoj po sprejetju teh zaključkov na zasedanju CDS.

— Razprava je poleg teh podala še niz odprtih problemov, ki jih bo v bodoče treba obdelovati. Med te spada izdelava programa razvoja družbenega standarda, sistema izobraževanja, orientacija podjetja in obveze v in po rekonstrukciji, zoženje proizvodnega programa, večja pozornost in ukrepi za zmanjšanje proizvodnih stroškov, utrjevanje reda in discipline v obratih, poudarjena osebna odgovornost, izdelava in utrditev tehničnih regulativov, kalkulacij in analiz lastne cene izdelkov ter utrjevanje sistema decentralizacije in vpliva subjektivnih činitelev. Nakazane probleme je treba poglobljeno obdelati in nato obravnavati. Za to je zadolžen razširjeni kolegij.

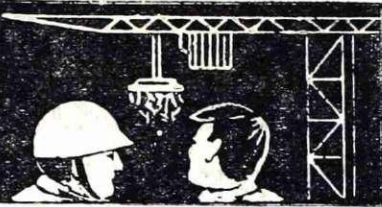
ŽELEZARNA ILIJAS

V septembru je Železarna Ilijaš izpolnila plan proizvodnje 91,3%, kar pomeni, da je bila proizvodnja nižja za 966 ton ali 8,7%. Največ težav so imeli v elektro topilnici, livarni cevi in livarni kokil. Posebno v livarni kokil so občutili pomanjkanje naročil Železarne Zenice, kar je tudi osnovni vzrok, da livarna kokil ni izpolnila plana proizvodnje oziroma je dosegla vsega 47,8%. Okrog 600 ton kokil Železarna Zenica sploh ni prevzela.

15. redna seja UO

Na 15. redni seji so člani upravnega odbora razpravljali o poročilu o devetmesečnem poslovanju našega podjetja. S poročilom so se strinjali in sklenili, da ga dajo v razpravo vsem ekonomskim enotam, ker je važno, saj bo na njegovi osnovi sestavljen plan za prihodnje leto. Upravni odbor je tudi predlagal, naj po razpravi v ekonomskih enotah razpravlja o tem poročilu tudi konferenca samoupravnih organov železarne in šele potem CDS.

Nesreče

od 27. oktobra do 3. novembra 1963

TOPILNICE

MARTINARNA

ALBINA KLAVŽARJA, žerjavovodja polipa in magneta, je pri nakladanju starega železa v vložno korito udarilo po nosu in ustih. Do nesreče je prišlo zaradi utesnjenosti delovišča in zaradi nepravilnega postopka pri delu.

ERNEST BALEK, jamski pomočnik, se je urezal v roko, ko je čistil livno jamo in je prijel kos ostrega železa. Do nesreče je prišlo zaradi slabih zaščitnih sredstev in zaradi nepravilnosti ponesrečenca.

LIVARNA

ALOJZ ŠEGA, kurjač sušilnih peči, se je urezal s pločvino na nogo. Ob kaminu je visela slabo pritrdjena pločvina. Ko je ponesrečenec z žerjavom postavljaj vagonček na tir, je zadel pločvino, ki se je utrgala in ga ranila. Do nesreče je prišlo zaradi nepravilno urejenega delovišča, ozkega profila in zaradi nepravilnosti ponesrečenca.

SAMOTARNA

ALOJZ ČORKOVIČ, dovažalec materiala, je samovoljno nameščal pločvino in se udaril na prste desne noge. Do nesreče je prišlo zaradi uporabe poškodovanih zaščitnih obuval (brez železne kapice) in zaradi nedisciplinane ponesrečenca.

VALJARNE

JEKLOVLEK

DESIMIR MIJAJLOVIČ, prevzemalec profila, se je hotel povzpeti na voz, da bi zapel material. Pri tem pa mu je spodrsnilo in se je udaril na nogo. Nesreča se je zgodila zaradi neurejenega prostora in naglice pri delu.

VALJARNA 2400

VINKU JAKOPIČU, pomočniku žarilca, je pri zapenjanju plošče z verigo spodrsnilo. Pri padcu je z nogo zadel ob rob plošče in se močno udaril. Vzrok nezgodi je premajhna previdnost.

JAVORNIK I

MILAN SIMIČ, pomočnik pri progi, je hotel popraviti valjanec, da se ne bi napravila zanka. Ko je stopil na jašek, se mu je udrla in je dobil manjše odrgnine po nogi. Vzrok: slabo pokrit jašek.

PREDELOVALNI OBRATI

HLADNA VALJARNA — ŽIČARNA

NIKOLA GOLUB, žičar na brzem grobem vlakcu v žičarni, si je poškodoval palec desne roke, ko je z dvigalom

prenašal posteljico, naloženo z žico. Pri prenašanju se je posteljica zagugala ter mu roko, s katero jo je držal, stisnilo med posteljico in lužilno sidro.

STANKO POTOČNIK, prvi pocinkovalec v pocinkovalnici žice, si je poškodoval nogo, ko sta s sodelavcem prevažala s samokolnico odpadni žareč cinkov pepel na skladišni prostor. Pri stresanju pepela iz samokolnice mu je kosček žarečega cinkovega pepela padel na čevelj, ki je bil raztrgan ter ga opek. Vzrok: ponesrečenec ni imel predpisanih zaščitnih sredstev — visokih cokel.

ALOJZ DEŽMAN, žičar buldog vleka v žičarni, si je po-

škodoval hrbet. Do nesreče je prišlo, ko je karist prišel s karo po prazno lužilno sidro, ki je stalo pri njegovem stroju ter ga zaradi neprevidne vožnje prevrnil na žičarja, ki je bil s hrbtom obrnjen proti sidru. Vzrok: neprevidnost sodelavca, ki je vozil karo.

ELEKTRODNI ODDELEK

STANKO SIVEC, prevažalec in nakladalec materiala, si je pri razkladanju žice z vagona s kolobarjem žice poškodoval sredinec desne roke. Vzrok: pretežki kolobarji žice in neizkušenost ponesrečenca.

Za opozorilo - semaforji

Ne glede na težko prometno nesrečo, ki se je pripetila 31. oktobra ob 13.28 uri pred Kazino, pri kateri je bil težko poškodovan naš sodelavec, so na prehodih pri glavnem izhodu in izhodu pri trgovskem podjetju Kašta take in podobne nesreče, ob današnjih opozorilih, ki jih praktično ni, možne, lahko pa pride do težjih in smrtnih primerov.

Res je, da je preko ceste pri izhodu pot za pešce označena z vidnim znakom zebasto prepletkane ceste. Toda, ali je to vse!

Za primer vzemimo, da pelje od glavne pisarne proti glavnemu izhodu osebni avto ali kako drugo prometno vozilo z brzino 50 do 60 km na uro. Ko pride do začetka pisarne energetske grupe, sirenna označi konec dnine. Masa ljudi pritisne proti izhodu in cesti in seveda, večina jih mora prečkati cesto. Res je, preko poti za pešce. Toda kaj naj stori voznik vozila. Na vsak način bo skušal vozilo ustaviti. Vendar, zavorna razdalja je kratka in nesreča ni izključena. Vsekakor pa brez strahu za pešca in voznika ne gre.

Takih primerov je nešteto in naši vratarji jih vedo povedati precej. Tudi nesreča pri vratarju pred cevarno pred dvema mesecema ni osamljena. Ponesrečenec še danes boluje. Kdo je kriv? Ni opozorilnega napisal!

Da bi do nesrečnih primerov ne prišlo, bi bila vsekakor umestna namestitev semaforjev. Štirje semaforji bi zadostovali za glavne prehode pri izhodu poleg kina in poleg Kašte. Semafor bi lahko upravljali oziroma prižigali iz vratarnice in bi ga nekaj sekund pred koncem dnine prižigali kot opozorilo in nekaj minut za tem ugas-

nili. Lahko pa bi namestili stalno utripajoči semafor kot opozorilo na nevarnost.

Kaj je boljše in kakšen sistem uspešnejši pa naj premislijo naši organi HTV skupno z odgovornimi tovariši za varnost cestnega prometa.

Š A H

JESENICE : ČEDAD
8,5 : 3,5

V soboto in nedeljo so jeseniški šahisti v povratnem dvoboju gostovali v Čedadu. Kakor že v prvem dvoboju, so domačini nudili gostom močan odpor le na višjih deskah, saj so na prvih sedmih deskah uspeli celo obdržati neodločen rezultat, medtem ko so na zadnjih petih deskah ostali prazni rok. Posamezni izidi: Kočvar : Baldanello remi, Roblek : Rizzo 0:1, Zupan A. : Casiano 1:0, Simčič : Bernardi 1:0, Štrumbl : Zanier remi, Jan : Brollo 0:1, Korošec : Sabot remi, inž. Sešek : Sione 1:0, Slivnik : Polanno 1:0, Kaše : Defeo 1:0, Zupan Z. : Tamai 1:0, Butala : Rebesco 1:0.

Gostitelji so jeseniške šahiste sprejeli zelo prisrčno in izrazili željo, da bi ta srečanja postala tradicionalna in da bi bila vsako leto vsaj enkrat na Jesenicah in v Čedadu.

K. B.

„Očeta martinarjev“ ni več

V noči od 4. na 5. november je prenehalo utripati srce dolgoletnemu strokovnjaku ter bivšemu tehničnemu direktorju naše železarne inž. Konstantinu Rebeku.

Njegove zasluge za razvoj martinarne in celotnega našega podjetja so tako velike in pomembne, da je prav, če ob njegovi smrti zapišemo, da tov. Rebek ni bil samo dober strokovnjak, ampak tudi odlični učitelj mnogim strokovnjakom, ki danes uspešno delajo skoraj v vseh jugoslovanskih železarnah ter pri svojem delu uporabljajo njegove napotke. Skoraj 37 let je bil zaposlen v naši železarni in v vsem tem času je vzorno in nenehno skrbel za rast proizvodnje jekla, ki ga izdelujemo v naši martinarni. Ker je bilo njegovo ime vsa ta leta tesno povezana z razvojem naše martinarne in podjetja, so ga njegovi dolgoletni sodelavci upravičeno imenovali kar »oče martinarjev«. Letos je tudi minilo deset let, odkar je bil imenovan za tehničnega direktorja Železarne Jesenice.

Pokojnega inž. Rebeka bomo ohranili v trajnem spominu, še posebej pa bo ostala v nepozabnem spominu njegova sposobnost ter prizadevnost. Čeprav je bil pokojni inž. Rebek star že 72 let, ni pustil svojih sodelavcev, ampak se je sleherni dan zanimal za delo in probleme, kakršnih je v našem podjetju med proizvodnim procesom vedno dovolj. Če je le mogel, je s svojimi bogatimi izkušnjami in strokovnimi nasveti pomagal, da smo se lahko uveljavili s svojim kvalitativnim jeklom ter iz-

delki na domačem in tujem tržišču.

Inž. Konstantin Rebek je bil rojen 11. marca 1891 v ugledni ter zavedni slovenski družini v Barkovljah pri Trstu. Študiral je na montanistični visoki šoli v Leobnu ter na Dunaju. Med prvo svetovno vojno je bil v ruskem ujetništvu, kjer je najprej spoznal razmere v takratni stari Rusiji, pozneje pa je doživel prehod v nove razmere, ki so nastopile po zmagi oktobrske socialistične revolucije. Spričo razmer, kakršne so vladale po prvi svetovni vojni, se ni hotel več vrniti v svoj rojstni kraj, ampak je najprej nadaljeval s študijem na Dunaju in v Leobnu, kjer je tudi diplomiral. L. 1926 je prišel na Jesenice, in v naši tovarni dobil najprej zaposlitev kot obratni inženir. V letu 1932 je že samostojno vodil martinarno, nato pa je kot obratni inženir sodeloval pri izgradnji nove martinarne, martinarskih peči in generatorjev. Leto 1937 je bil imenovan za obratovodja martinarne. Tako je inž. Rebek delal polnih 27 let v martinarni ter vsestransko pomagal z nasveti svojim sodelavcem. Za dolgoletno in uspešno delo je bil odlikovan z Redom dela II. stopnje.

Bil je tudi vnet ribič in lovec, za kar je žrtvoval precej svojega prostega časa.

Pogreb pokojnega direktorja Rebeka je bil pravi odraz njegove priljubljenosti v našem kolektivu. Na pokopališču na Blejski Dobravi so se od njega poslovili številni dolgoletni sodelavci in člani kolektiva.

Prometni in transportni oddelek ob tričetrletni analizi dela in stroškov poslovanja

Promet in transport sta v glavnem zadovoljila potrebam proizvodnih obratov. Težave so bile v prvih treh mesecih zaradi snega in mraza. Lokomotivskih ur je bilo opravljenih 97.667 proti 99.276 uram v lanskem tričetrletju. To pomeni, da je za približno enak obseg del bilo potrebnih manj delovnih lokomotiv. To je bilo možno predvsem zaradi večje storilnosti osebja prometne in vlečne službe in zaradi preureditve nekaterih tirov ozkotirne proge.

Tudi v ekonomski enoti transport so letos preložili manj ton surovin kot v istem razdobju lani. Letošnja količina znaša 490.657 ton, lanska pa 519.018. Pri večji ali vsaj isti proizvodnji, je to za železarno koristno, da se surovine čim manj prekladajo.

Obratovalni stroški so se pri prometnem oddelku zmanjšali za 9.614.610 dinarjev. Osebnih dohodki se niso povečali, ker tudi proizvodnja ni bila večja. Na izoblikovanje mase osebnega dohodka proizvodnja bolj občutno vpliva, na njeno povečanje ali zmanjšanje, kot pa število opravljenih lokomotivskih ur. Kljub manjši tonaži je bilo gibanje osebnih dohodkov transportnega oddelka nekoliko boljše kot preteklo leto. Ustvarjena masa osebnega dohodka se je namreč delila na manjše število zaposlenih, ali točneje povedano, potrebam proizvodnih obratov so zadovoljili z manjšim staležem; povprečno 35 delavcev manj kot preteklo leto. Gibanje ostalih materialnih stroškov je pri obeh obratih ostalo v glavnem na planirani višini.

Stroški za vozovno zamudnino (stojnino) so na koncu septembra znašali:

	1962	1963
stojnina	70,185.487 din	28,094.375 din
poškodbe vagonov in pavšal	108,214.250 din	56,683.260 din
skupaj	178,399.737 din	85,177.635 din

Vozovna zamudnina je manjša zaradi ugodnejših pogojev pogodbe, predvsem pa zaradi velike pozornosti za čim bolj enakomerno dobavo, dobro koordiniran uvoz, upoštevajoč dostavno sposobnost in razkladalne zmogljivosti.

Tudi prenos odgovornosti za stojnino na obrate in premija za čim hitrejšo razkladanje vagonov pozitivno vplivata na zmanjševanje teh stroškov. Nekateri obrati še niso sprejeli pravilnika za notranjo delitev teh premij.

To bo vsekakor treba izvesti, ker v kolikor bi ta sredstva prištevali glavni masi in jih delili vsem v ekonomski enoti, bi premija izgubila stimulacijo, zaradi katere je bila dana. Zavedati se moramo, da kljub zmanjšanju stroškov problem vozovnih zamudnin še ni rešen in so potrebni še veliki napor, da jih bomo popolnoma odpravili. Do sedaj so bili več ali manj storjeni organizacijski ukrepi, odslej pa bodo potrebne v glavnem tehnične izboljšave. Ena takih, ki je bila že izve-

dena, je navijanje odpadne žice v žični valjarni. Včasih se je vlekla po vsem kupu starega železa pod žerjavi, danes tega ni več. Zato je tudi delo pod žerjavi lažje in hitrejšo. Razkladalne zmogljivosti so večje. Zaradi pomanjkanja delavcev bo treba čimprej mehanizirati razkladanje sintermagnezita, apna, glin in premoga za parno centralo, lokomotive, šamotarno itd. Zaradi vedno večjega števila motornih dvigal pa urediti primeren prostor za lažje vzdrževanje le-teh. Do sedaj so bili delavci in stroji ob mazanju, čiščenju in remontih izpostavljeni vsem vremenskim neprilikam.

Omenimo še, da je delo ob dobavi domače in uvozne plavžarske rude potekalo zadovoljivo. Z enakomerno dnevno dobavljeno količino smo ustvarili zimsko zalogo, pri čemer nam za 602 uri zamud pri dovozu železnica dolguje 14.448.000 dinarjev, mi pa njej za 5 ur 120.000 dinarjev.

Od 1. novembra naprej bo dnevno prispel le en vlak rude in upamo, da pozimi ne bo večjih težav. V kolikor pa bi zelo zmrzovalo, bomo ob tej zadostni zalogi lahko za določen čas rudo tudi odpovali.

B. B.

Izvoz švedske rude

ŠVEDSKA — V letu 1962 je izvozila Švedska iz svojih rudnikov ob polarnem krogu skupno 20,2 milijona ton železne rude, kar jo postavlja na prvo mesto v svetovnem merilu. Največ železne rude je izvozila v države Zahodne Evrope.

ČEHOSLOVASKA — Čehoslovaške železarnice so uvozile v letu 1962 8,3 milijona ton železne rude in 254.000 ton grodlja. Tako rudo kakor tudi grodelj so uvozile skoraj izključno iz Sovjetske zveze.

VELIKA BRITANIJA — Britanske železarnice so uvozile v letu 1962 v različne države skupno preko 3,4 milijona ton raznih svojih izdelkov. Od tega so izvozile največ fine pločevine — 559.000 ton in 540.000 ton palčastega jekla ter žice. Količinsko so največ izvozile v ZDA, 208.000 ton in v Sovjetsko zvezo 207.000 ton, v Jugoslavijo pa 52.000 ton.

ZDA — Severnoameriška železarna Johnes and Laughlin Steel Corporation je letos v avgustu začela graditi v Louisvillu v zvezni državi Ohio novo hladno valjarno s

štirimi ogrodji. Investicijski stroški so predvideni v višini 1,5 milijona dolarjev, medtem ko bo valjarna začela obratovati spomladi 1. 1964.

KANADA — V letu 1962 je izvozila Kanada skupno 15,5 milijona ton železne rude. S tem se je uvrstila v svetovnem merilu z ozirom na izvoz železne rude na drugo mesto, takoj za Švedsko.

VELIKA BRITANIJA — V neki britanski ladjedelnici gradijo dva tankerja za prevažanje utekočinjenega zemeljskega plina. V letu 1964, ko bosta oba tankerja zgrajena, predvidevajo, da bosta prepeljala približno 700.000 t zemeljskega plina iz Sahare v Veliko Britanijo. Ta količina odgovarja po svoji količinski vrednosti približno 1,5 milijona ton kvalitetnega premoga.

Iz jugoslovanskih železarn

ŽELEZARNA SISAK

Dela na montaži strojev v novi valjarni trakov, gredic in šivanih cevi se približujejo koncu. Predvidevajo, da bo nova valjarna skoraj začela obratovati. V začetku bo valjarna šivanih cevi izdelovala več kot 75.000 ton cevi letno. Po razširitvi v drugi fazi izgradnje pa se bo letna proizvodnja povečala na okrog 130.000 ton šivanih cevi. Valjarna trakov bo s svojo zmogljivostjo v prvi fazi posredovala na domače in tuje tržišče višek zelo iskanih toplo valjanih trakov s tem, da bo v drugi fazi po izgradnji objekta za nadaljnjo predelavo toplo valjanih trakov zmogljivost proizvodnje v popolni meri vsklajena in bo Železarna Sisak posredovala na tržišče samo končne izdelke.

ŽELEZARNA ŠTORE

Ugodni finančni rezultati so Železarni Štore omogočili, da so osebne dohodke v primerjavi s planom presegli za 14 % in izplačali bruto osebnih dohodkov za okrog 30 % več kot v istem razdobju preteklega leta. Podjetje je pri politiki razdelitve čistega dohodka upoštevalo navodila, da deli osebne dohodke in sklade v takem razmerju, da osebni dohodki počasneje naraščajo kot skladi. Pri tem so dosegli povprečno mesečno izplačilo na zaposlenega z vsemi neindividualiziranimi izplačili 38.400 dinarjev. Razdelitev ustvarjenega čistega dohodka v tem razdobju kaže, da so plan presegli za 36 %, kar se bo pozitivno odrazilo pri velikih potrebah po skladih za financiranje lastne udeležbe pri rekonstrukciji obratov.

tehnični leten

Pred nedavnim so imeli v Sovjetski zvezi posvetovanje v zvezi z uvajanjem kontinuirnega vlivanja v železarnah Sovjetske zveze, ki se ga je udeležilo več kot 270 strokovnjakov s tega področja. Namen posvetovanja je bil analizirati

Kontinuirno vlivanje v sovjetskih železarnah

sedanje stanje na področju kontinuirnega vlivanja in ugotoviti možnosti za nadaljni razvoj tega načina vlivanja v Sovjetski zvezi.

Sedaj obratujejo naprave za kontinuirno vlivanje v osmih sovjetskih železarnah, kjer odlijejo po tem načinu letno preko 2.500.000 ton jekla. Z ozirom na dimenzije odlivajo kvadratne gredice s premerom od 150 do 300 mm ter brame do širine 1200 mm. Kontinuirno vlivanje uporabljajo v starejših železarnah, tam kjer nimajo zadostnih zmogljivosti za predvaljanje blokov, medtem ko v novih železarnah nadomešča ta način vlivanja bluming proge. Praksa kontinu-

irnega vlivanja v sovjetskih železarnah kaže, da se s tem izboljša izplen za 8 do 12 %, pri posebnih legiranih jeklih pa celo 15 do 20 %.

Na posvetovanju so ugotovili, da organi, ki planirajo v Sovjetski zvezi razvoj železarske industrije, v zadnjem času niso posvetili dovolj pozornosti uvajanju kontinuirnega vlivanja. Zato je prišlo v letih 1961 in 1962 do precejšnjega zastoja tako pri projektiranju kakor tudi pri gradnji naprav za kontinuirno vlivanje. Zato so bile tudi zelo slabo izkoriščene proizvodne zmogljivosti Južno uralskega zavoda, ki bi se moral specializirati za proizvodnjo naprav za kontinuirno vlivanje. Poleg tega je tudi specializacija tega podjetja na tem področju v tem obdobju nekoliko zaostala.

V letošnjem letu so bili tudi na tem področju proizvodnje jekla podzveti odgovarjajoči ukrepi, ki obetajo, da bo že v bližnji bodočnosti veliko napravljenega na področju raziskovanja, projektiranja in uvajanja kontinuirnega vlivanja v sovjetskih železarnah.

Predvidevajo, da bodo povečali zmogljivost naprav za kontinuirno vlivanje v letih 1963 do 1967 od sedanjih 2.500.000 ton na 22 milijonov ton letno. Pri tem računajo poleg prihranka

na investicijskih stroških še letno na znižanje proizvodnih stroškov za približno 53 milijonov rubljev zaradi izboljšanja izplena pri valjanju. Najprej nameravajo zgraditi te naprave v Novocipecki, Novo Tulski, Krivoroški, Kerčenski in Nižne-Tagilski železarni. Nadomestile bodo naprave za predvaljanje bram in bluming valjarne.

V posameznih letih do leta 1967 nameravajo letne zmogljivosti naprav za kontinuirno vlivanje dvigniti za toliko kot je razvidno iz spodnje tabele (v milijonih ton):

1964	1965	1966	1967
1,87	4,18	4,84	9,15

Da bodo lahko dosegli tako visoko planirane številke proizvodnje kontinuirnih naprav, bodo morali predvsem posvetiti veliko pozornost podjetjem strojne industrije, ki bodo izdelovala opremo. Pri tem gre predvsem za že omenjeni Južno uralski zavod in še za Dnepropetrovsko tovarno metalurške opreme. Poleg tega pa bo potrebno tudi sodelovanje različnih institutov ter železarn, ki že imajo te naprave, da bodo lahko ugotovili najbolj odgovarjajoče tehnološke režime za kontinuirno vlivanje različnih profilov in vrst jekla.

K.

Prispevek k razpravi o statutu podjetja

K sistemu samoupravljanja

Delovne organizacije naj imajo statut za pripomoček, ki naj s svoje strani zagotavlja, da v njih uspešno poteka dobro organizirano delo, da na podlagi urejenih odnosov vladata red in spodbudno delovno vzdušje, da se v kolektivu vsak lahko počuti kot človek z vsemi svojimi pravicami, dolžnostmi in odgovornostjo.

Pri nas je še mnogo ljudi, ki prelahko pojmujejo samoupravljanje, površno ali lahkotno sodelujejo v delu samoupravnih organov, glasujejo ali sprejemajo predloge, ne da bi globlje spoznali pomen posameznih odločitev ter se hitro sprijaznijo s pojavi birokratizma in formalnega demokratizma. Po drugi strani pa pri nas vzpostavljeni odnosi obvezujejo vsakega posameznika in organe družbenega upravljanja kot tudi kolektivna vodstva na odgovarjajoče moralne in materialne obveznosti, na prevzemanje vseh posledic za svoje delo. Praksa preteklih in polpreteklih dobe torej nakazuje, da je treba najti take rešitve, s katerimi je treba izpopolniti naš sistem in ustvariti pogoje, s pomočjo katerih bi omogočili, da imajo organi delavskega samoupravljanja, sorazmerno svojim pravicam in pooblastilom, poleg pravic tudi odgovarjajoče obveznosti in odgovornosti.

Doseči je treba, da se bo vsak naš delovni človek zavedal svoje družbene vloge in odgovornosti, ki iz tega izhaja. To se ne nanaša samo na odgovornost posameznika, ampak prav se prvenstveno misli pravnico, temveč na polno kolektivno odgovornost organov samoupravljanja. Brez polne in neposredne odgovornosti vsakega našega državljanca na delovnem mestu, brez polne odgovornosti in prevzemanja rizika za svoje delo organov delavskega samoupravljanja, samoupravljanje ne more opravljati tiste pomembne družbene funkcije, ki mu je namenjena.

V naši družbeni praksi se je tudi pokazalo, da so se največje ne-

pravilnosti dogajale v kolektivih, v katerih je sistem samoupravljanja okrnjen, v katerih sprejemajo važne sklepe v zelo ozkem krogu, v katerih posamezni voditelji mislijo, da so vsevedni in vsemogočni. V takšnih okoljih organizacija ZK, sindikati in drugi faktorji družbene zavesti (!) največkrat capljajo na repu dogajanj, namesto da bi bili pobudniki zdrave politične dejavnosti.

Kako je mogoče razložiti dejstvo, da poleg posameznikov pogosto odpovejo tudi faktorji družbene zavesti? In da negativna odstopanja ugotavljamo vedno »za nazaj«, ko je že vse mimo, nikdar pa dovolj kritično ne ocenimo sedanjosti? Tu je čutiti neko praznino, tu nečesa manjka!

Da bi lahko povzročitelja negativnih pojavov napravili za krivca, je potrebno dvoje:

a) Nekje mora obstojati neka višja instanca, v imenu katere lahko povzročitelja proglasimo za krivca.

b) Povzročitelj negativnih pojavov mora te norme priznavati.

Na moralno odgovornost je težko računati, čeprav jo vse naše družbene politične organizacije v svojih pravilnikih postavljajo na zelo vidno mesto. Morala je namreč stvar vesti vsakega posameznika. Spoštovanje skupne socialistične morale pa si težko utira pot.

Treba si je pač omisliti drugo vrsto odgovornosti, tako, ki je nujna in obvezna za vse, ne glede na to, ali si prizadevajo ali ne. To je **PRAVNA ODGOVORNOST**. Statut gospodarske organizacije bi torej moral vsebovati neke pravne norme, ki bi služile kot usmerjevalec družbenih dogajanj in gibanj v gospodarski organizaciji do tedaj, ko bo moč računati na moralno odgovornost kot vest vsakega posameznika in ko bo skupna socialistična morala neločljivi del vseh.

Po vsebini pa tudi po izvoru se statut in vsi drugi samoupravni akti delovnih organizacij sicer razlikujejo od pozitivno-pravnih predpisov, ki jih izdajajo pristojni državni organi. Vendar ne bi bilo

prav, če bi te razlike smatrali za globoke, ali celo, če bi med temi videli protislovje.

Tov. Kardelj v obrazložitvi nove ustave pravi: »... država je orodje prisiljevanja, hkrati pa tudi instrument svobode in napredka...«. Socialistična država potemtakem ni neko nujno zlo, marveč je neogiben činitelj družbenega obstoja in napredka v prehodni dobi...« Prav gotovo je pravo sredstvo, s katerim država opravlja svojo funkcijo. Pravo pa postaja tudi instrument delovnih ljudi, združenih v proizvodnji in upravljanju. Da postanejo v statutu uveljavljene rešitve in ureditve realnost, je treba njihovo uporabo v praksi tudi zagotoviti. Uveljaviti je treba odgovornost za tako uporabo in za tako ravnanje zoper določbe statuta, ki je namerno ali storjeno iz malomarnosti — predvideti je treba sankcije.

V našem sistemu politika ni več nekakšna sila izven delovnih ljudi. Delovni ljudje čedalje bolj postajajo pobudniki in nosilci politike. Tako se tudi odgovornost za uveljavljanje politike deli na vse člane družbe, predvsem pa na člane delovnih skupnosti.

Sistem samoupravljanja lahko dobro funkcionira le, če pravočasno spoznamo tako pozitivna gibanja kot tudi pomanjkljivost v delu. To pomeni, da je v interesu samega sistema, da slabosti javno navajamo in obravnavamo.

Kaj pomeni odkrito, javno obravnavanje slabosti in pomanjkljivosti?

Sama družba, ki veruje v moč svoje ureditve, ki neomejeno zaupa delovnemu človeku, družba, ki je sposobna uresničiti širše perspektive za svoj razvoj, ker računa z globoko zavestjo občanov, lahko javno obravnava senčno stran uspehov, svoje slabosti in pomanjkljivosti. Samo družba, ki je odločno ubrala pot razvijanja in krepite vsebinsko bogatejše demokracije, ki se zaveda, da brez večjega vpliva delovnih ljudi na upravljanje

vseh dejavnosti ni naglega napredka, je sposobna javno obravnavati negativne pojave in pritegniti delovne ljudi za njihovo odstranjevanje.

Kritika pomanjkljivosti mora biti sistem našega dela, mora biti pričujoča v vsaki celici naše družbe. Ta kritika mora viseti nad postopki vsakogar, ki namerava zase izkoristiti posamezne slabosti. Kakšno vlogo naj pri tem igra informativna služba v gospodarskih organizacijah, sem v grobem nakazal v eni prejšnjih števil našega tednika (Informativna služba v podjetju).

Prikrivanje slabosti vodi k njihovu kopičenju, omogoča, da rastejo čiri na zdravem organizmu, krha zavest ljudi, ustvarja malodušje in izgubljanje vere v lastno moč.

Družba, ki je ubrala pot resničnega socialističnega razvoja, tega ne more dopustiti.

Pismo Izvršnega komiteja CK ZKS, govor predsednika Tita v Splitu in sklepi IV. plenuma ne obravnavajo nekakšnih časovno omejenih pojavov, marveč imajo globlji in dolgotrajnejši smisel in vsebino. Ne sme ostati samo spomin na zdravo kampanjo, ki je razgibala in razvnela našo družbo in se potem poglegla.

Ali so oblikovalci statuta v naši železarni storili vse, da statut ne bo le povzetek pravnih predpisov, opremljen s komentarji? Ali so storili vse, da bo zajemal vsebino našo železarno z vso pisano in dinamično problematiko organizacijske strukture, organizacije dela, medsebojnih odnosov, ekonomskih odnosov, oblikovanje in delitev dohodka, poslovnih načel itd.? Razgibanost okoli razprave o statutu je komaj opaziti. Zajeti pa bo morala sleherni enotni naše gospodarske organizacije. Na dan bodo morale vse slabosti, ki jih opazimo v vsakodnevnih praksi. Vsa dejavnost bo morala biti podvržena kritični oceni.

Ali bo za to čas? Bojim se, da nas bo čas prehitel.

inž. Peter Polak

Nova cesta k martinarni

S širjenjem martinarne je postalo ozko grlo dovažanje vložka. Čeprav je bilo peči vedno več in so tudi večje, se obseg-dovoza ni bistveno spremenil. Zato je tudi čas zakladanja vedno daljši. Korita za vložek so sicer prostorninsko večja, niso pa povečane tehnične možnosti za hitrejši dovoz. Vrata v jeklarne so ostala na zahodni in severni strani enako široka in zaradi preozke hale je med pečmi le en sam ozek tir.

Za rešitev tega je predvideno, da bomo, čim se bo centralno skladišče preselilo v poslopje Kašte, premaknili normalni uvozno-izvozni tir in ob martinarni speljali ozek tir za dovoz vložka SM pečem. Ker bo tudi normalni slepi tir k sedanji mazutni postaji odstranjen in prenesen severno od novega, bomo lahko v martinarno napravili dva uvozna ozka tira.

Tako bomo lahko vložek hitreje zvozili pred peči in odstranili že prazne koritne voze, saj bosta dostavo lahko opravljali dve lokomotivi hkrati.

Z gradnjo nove elektropeči, katere temelje na severozahodni strani martinarne že kopljejo, je nastalo vprašanje, kako rešiti obremontih dovoz opeke in odvoz neuporabne gradivo. Pro-

hodno skladišče opeke je bilo do sedaj na prostoru novih električnih peči. Sklenjeno je bilo, da bo narejen izhod po cesti na zahodni strani jeklarne. To pot že delamo. Šla bo pod rakami mimo kantine pod žerjavi plavžev, prečkala ozke tire in prišla na stransko cesto, ki vodi k apnenici. Tu bo ograja železarne pomaknjena za širino ceste proti zahodu, tako da bomo sedanji podvoz pod rakami lahko poglobili in speljali pot na glavno cesto, ki vodi na Staro Savo.

Po tej cesti bomo lahko zvozili v martinarno z viličarji prav pod žerjavo opeko iz skladišča na rudnem dvo-

ru. Zato ne bo več treba toliko zaprtih normalnotirnih vagonov, pač pa bomo na ravnam prostoru zahodno od kantine ob martinarni postavili za opeko priročno pokrito skladišče.

Ob remontih peči je povzročala pravočasna dostava »ladij« dokajšen problem. Predvsem zato, ker v šamotarni dobre opeke niso sproti razkladalni in samo v dopoldanskem času in še to z majhnim številom delavcev ter zato, ker že pripravljenih »ladij« zaradi zakladanja peči nismo mogli ob vsakem času prepeljati na zaželeno mesto. Če bomo pot pod rakami lahko razširili za širino kamiona, potem bomo lahko tudi odpadno gradivo odvažali po tej cesti. Dobro opeko bomo vozili k šamotarni, odpadno gradivo pa

v nasip halde. Niti šamotarni niti transportnemu oddelku ne bo več treba skrbeti za razkladanje »ladij«, ker bodo prekucniki to opravili sami.

B.B.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarne 2400 se iskreno zahvaljujem za denarno podporo in darilo, prav tako tudi sodelavcem, ki so me obiskali v zdravilišču na Golniku, kjer sem že skoraj leto dni.

Albin Justin

Dopisujte v Železarja!

Končno se bodo le odprla vrata novih stanovanj

Četrto leto gradnje blokov na Plavžu je poteklo, poteklo je tretje leto nestrpnih pričakovanj in ugibanj, kdaj in kateri se bodo vselili. V prihodnjih dneh, tednih, da, tudi v prihodnjem mesecu se bodo vselili v novozgrajene bloke prvi stanovanjci.

Leta 1959 je CDS naše železarne ob sprejemanju zaključnega računa namenil tristo milijonov dinarjev za gradnjo stanovanj. Takrat je CDS tudi sklenil, da se v bodoče vsako leto iz sklada za prosto razpolaganje nameni 300 milijonov za gradnjo stanovanj, ker le-tako bi lahko rešili stanovanjsko stisko.

Pomanjkanje stanovanj ne predstavlja samo problem tistih, ki ga nimajo in ga nujno potrebujejo, vedno bolj ugotavljamo, da je istočasno stanovanjsko vprašanje naš skupni problem — problem proizvodnje, problem sedanjega in bodočega razvoja podjetja.

Posledice pomanjkanja stanovanj so vidne v preveliki fluktuaciji delavcev.

Posledice neurejenih stanovanjskih razmer se kažejo v slabem zdravstvenem stanju naših delavcev in njihovih družin. Stanovanjska stiska je često tudi vzrok neljubim družinskim prepripirom, neurejenemu zakonskemu življenju. Pogosti so prepiri med lastnikom stanovanja in najemnikom, med najemnikom in podnajemnikom — to so prepiri in sovraštva, ki jih sicer ne bi bilo.

Z reševanjem teh problemov so preobremenjeni najprej vsi stanovanjski organi, socialna služba, poleg teh pa še delovodje, obratovodje, direktorji sektorjev, samoupravni organi in vsi predstavniki družbeno-političnih organizacij v podjetju, občini in republiki ter zvezi. Celo naši najvišji državni in družbeni voditelji so klicani na pomoč pri razsojanju, kdo naj ima prednost pri dode-

litvi stanovanja, ki ga je zgradilo podjetje iz naših skupnih sredstev. Če bi lahko zabeležili, koliko je bilo izgubljenih delovnih ur ob razpravljanju okrog razdelitve stanovanja koliko zamujene proizvodnje, bi se gotovo zamislili in vprašali, koliko časa bomo še zdržali pri tako neučinkovitem načinu gradnje in s tem tudi reševanju tako perečega problema v železarni in na Jesenicah.

154 : 710 (STANOVANJA : PROSILCI)

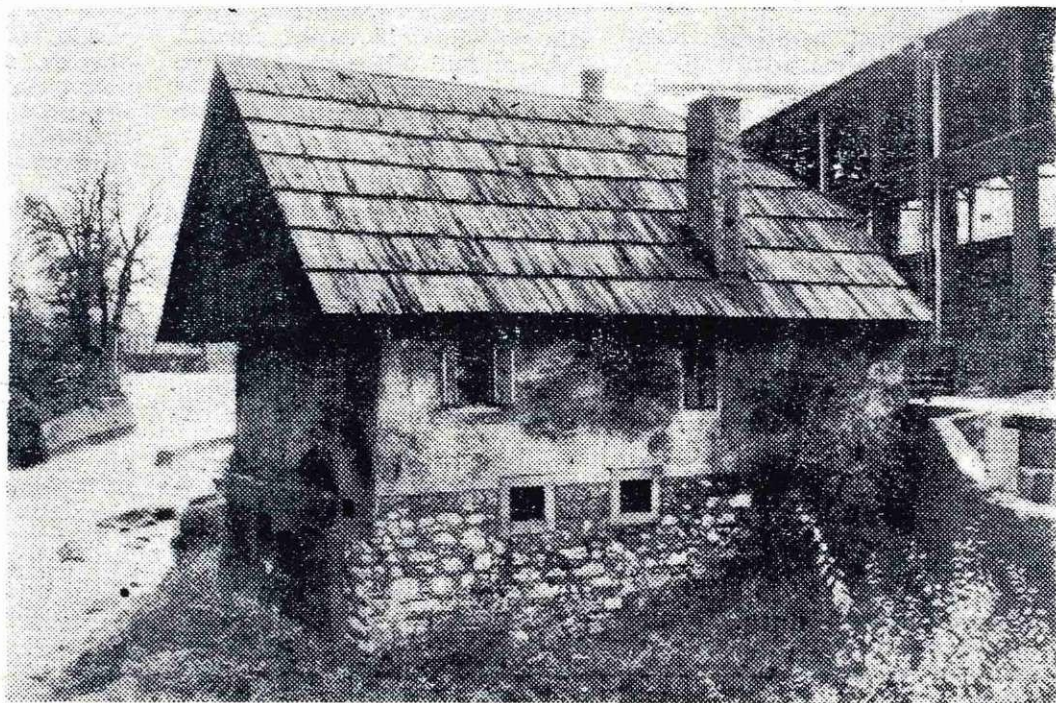
Stanovanjska komisija pri CDS Železarne Jesenice je res imela za rešitev tega računa dovolj časa. No, to pa je bilo

tudi vse. Tako kot že v prejšnjih letih si je tričlanska komisija tudi letos ogledala in točkovala stanovanja prosilcev od Rateč do Planine pri Kranju in do Bohinja. Tako so se člani komisije dobro spoznali s stanjem pri posameznih prosilcih. Nato se je začelo razvrščanje prosenj po točkah: do 20 točk, do 30 točk in nad 30 točk in začela se je razprava najprej pri najvišjih ocenah. Tu pa so se začeli novi problemi, ki jih je bilo nujno treba upoštevati. Eden važnih problemov so bile socialno-ekonomske prilike prosilcev. Ugotovili smo, da posamezniki res ne bodo zmogli stroškov pri opremitvi in vzdrževanju stanovanj, zato smo najprej morali iskati ustrezne zamenjave.

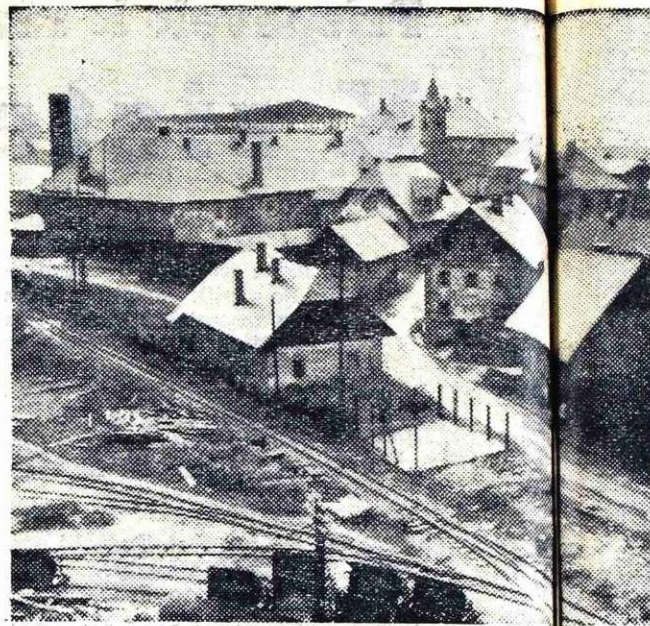
Tistim družinam, ki so lo po možnosti treba upoštevati pred desetimi leti prav takovati oddaljenost od delovnega

kot nekateri danes iskale cenejša stanovanja, se je danes položaj spremenil. Otroci so dorasli, so že zaposleni in oče, ki je bil prej sam za vzdrževanje številne družine, je sedaj dobil pomoč. Zato so si že lahko zaželeli novo stanovanje. S tem pa so bili pripravljeni odstopiti svoje stanovanje drugi družini. No, tako smo lahko ugodili dvem družinam — prosilcem. Če je tako, ali je res na mestu očitek o preselejevanju družin iz dobrega stanovanja v boljše? K temu še toliko, da se vsi, ki imajo urejene ekonomske pogoje, niso pripravljeni seliti v nove bloke, ker ima stanovanje v starejši stavbi niz odločilnih prednosti.

Poleg tega problema je bilo po možnosti treba upoštevati oddaljenost od delovnega

Ob sedanji selitvi bo izpraznjena tudi stavba na Stari Savi, ki jo vidite na sliki ter je morda mnogim bolj poznana pod nazivom »na mlinu«

Na Stari Savi je posebno v zadnjih nekaj letih dražje postalo, če se bo treba tudi ostale prebivalce počasi preseliti na bolj zid

mesta, da ne bo nepotrebnih prevozov delavcev na delo in z dela. Nekateri drugi momenti, ki so bili odločilnega pomena, pa so bili upoštevani že v točkovnem sistemu. Z vsestransko analizo prosilcev in različnimi kombinacijami uspelo komisiji prej omejenemu razmerju spremeniti v ugodnejši rezultat.

240 : 710 (STANOVANJA : PROSILCI)

oziroma v 240 : 470 (rešeni : nerešeni)

Od 154 novih stanovanjskih enot — stanovanja in garsonjere, je bilo razdeljenih 106 stanovanj na podlagi finančne udeležbe. Ti prosilci so prispevali 10 % vrednosti stanovanja v obliki akontacije. Ta denar se jim kasneje obračunava pri najemninu. Ostalih 48 stanovanjskih enot pa je podelila stanovanjska komisija brez finančne soudeležbe. Prednost so imeli prosilci, ki so socialno ogroženi in ne morejo prispevati finančne udeležbe s tem, da je bila tudi pri teh dana prioriteta udeležencem NOV, internancem in njihovim otrokom. Na podlagi vseh že omenjenih kriterijev je bila

sestavljena prioritarna lista, ki je bila javno razpisana na razglasnih desah v podjetju z osemindesetimi pritožbenimi roki. Sobotno 3. 10. 1963 pa je OS našega podjetja na svojem rednem zasedanju soglasno potrdilo predloženo listo vsemim ogorčeni, ki jih je v imenu CDS predložila stanovanjska komisija tistim, ki so vložili pritožbe na predloženo pritožbeno listo. S tem je dobi stanovanjska komisija zasluženo priznanje CDS za dobro opravljeno nalogo, ki pri takih problemih ni bila lahka.

skupina obratov r stan

topilnice
valjarne
predelovalni obrat
strojno-ener. obrat
upravne službe
gostinska enota železarne
Ž I C
O T K
upokojenci — vde

skupaj

Opomba: pri upravnih službah je všteti 5 garsonjer in pri OTK 2, katere podje

SVARUN

MI IN ONI

Danes pričenjamo objavljati turistične beležke Svaruna. Začel je z letom 1951 in bo v prihodnjih številkah nadaljeval svoja opažanja iz naslednjih sezon oziroma let.

Deset let je preteklo. Deset let, kar so prvi potrkali na naša vrata. Takrat je bila Evropa še razdeljena na dve polovici z železno zaveso, ki se je spričo informbirojskih dogodkov na naših mejah začela rahlo dvigati. Tistim prvim, ki so prišli, ni bilo mar, da smo jih pri nas sumljivo pogledovali in jim na meji strogo pretresali prtljago.

V desetih letih pa se je mnogo spremenilo. Naša vrata smo kar moč široko odprli in vsako leto izdajamo tone poslikanega papirja, da bi zvalili k nam množice avtomobilov, ljudi in čim pomembnejše zneske denarja. Pred njihovim denarjem smo pripravljeni klekniti kar precej globoko.

Vsako leto jih je več in tega smo očitno veseli. Svoje zadovoljstvo izražamo v razgovorih, na razpravah in v časnikih. Štejemo jih v glavnem zato, da njihovo število

primerjamo z zneskom denarja, ki nam ga puste. Tudi znesek se iz leta v leto vidno veča. Kaj bi potem ne izražali svojega zadovoljstva? Če med naše zadovoljstvo kane sem pa tja kanec grenčice, tega ne kaže jemati v mar.

Malce navkljub se kani ukvarjati pričujoče pisanje s tistim drobnim kancem grenčice, ki sem pa tja zagreni naš ponos, domoljubje in čast. Zato pisec blagohotno odsvetuje branje nadaljnjih vrstic tistim, ki ob prvem kontaktu s tujci zataje rodno govorico, ki so na vsakem koraku pripravljeni malikovati njihov standard in njihove izdelke in ki v drobcih zrcala zapadnih dežel iščejo vizijo svojih sanj. Pač pa sem namenil svoje pisanje klenim slovenskim ljudem, ki znajo biti do tujcev gostoljubni in vljudni, ne da bi sklanjali svoj hrbet prenizko in ne da bi pred njimi poniževali svoje delo, svojo deželo in svoje ideale.

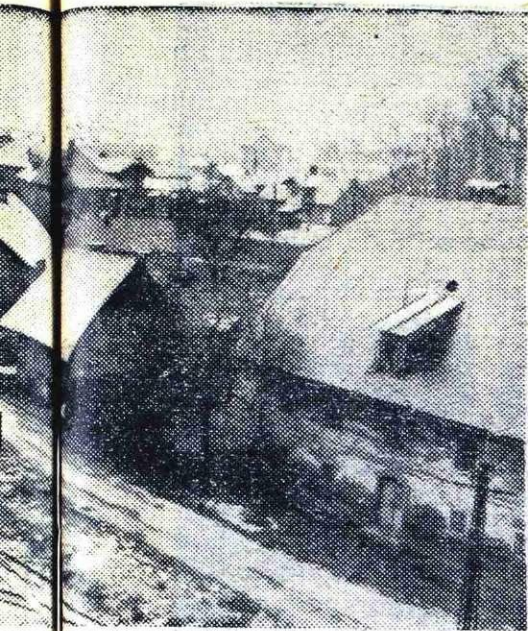
LETO 1951

Posamezniki so prihajali tudi že prej. To leto pa jih je prišlo kar nekaj več. Njihov kamarn se je še kontrastno odbijal od našega freska, njihovi avtomobili pastelnih barv so lepili nase občudovanje in zavist in njihov denar je začel delati čudeže. To je bil čas, ko je po jamastih cestah le sem pa tja odskakovalo kako črno motorno kolo predvojne izdelave, ko so bili amortizerji še pojem in ko je posedoval vsak nekaj tisoči Slovenec hropeč, nadušljiv avtomobil. V tistem času smo začeli s težavo dojemati, da je mogoče naročiti v gostilni dunajski zrezek brez nakaznic, privilegija ali brez od doma prinesenega mesa.

To leto je bila pri nas velika prireditev. Svetovno padalsko prvenstvo. Prišlo je mnogo gledalcev. Med domačine se je pomešalo tudi nekaj tujcev. V nedeljo dopoldne so skakali v Blejsko jezero. Gledalci so sprejeli in spremljali novo disciplino z veliko pozornostjo.

Tisto nedeljsko dopoldne je bila množica skozi blejski park in tridesetih letnih mladostnikov in živahnih oči. Najbolj bi ga gneče naplavili kje naj obzorni ki je še dovoljeval pogled na zero, da se ni upravljalovanjskovalcev, ki so vse zase najboljši pogled in zato oc vse ostale stran. Na mestu, k drevesa dovolj redke se je pot tako trdno, da ga ni bilo m ve premakniti, si pravil k ve lase in si odpel gobo kar srajco. Bil je dovolj velik, videl čez gozd človeških glav je sklenil na približenem ostati in ga braniti pred množice. Odslej se ni več za to, da mu stopa na no ga pehajo z vseh strani.

Vztrajno je zrl na jezero ves predal ogledovanje nove ne discipline. Stiri glata jugoslovanskih padalcev so bila njegove poostre pozori Vedno je ujel trenutek, ko se dalec odpel in pustil platno

letih pražje prenasličeno z rudnim prahom in
seliti bolj zdravo okolico

prioritna lista. Če sedaj še prelistamo to
avno zabežena prioritno listo in sklenjene
h deš v pod- pogodbe o finančni soudelež-
ndnem pritož- bi, ugotovimo, da bo pri tej
n. Vaboto 31. delitvi dobilo stanovanje 52
je 68 našega članov ZB NOV brez soude-
svoji rednem ležbe in 13 s finančno soude-
soglasje potrdil ležbo, torej skupaj 65 članov
isto sem od ZB NOV. Seveda pa poleg teh
je v enu CDS še nadalje ostane na skrbi
stanovjska ko- stanovanjske komisije okrog
n, ki so vložili 40 članov ZB NOV, za katere
predano prio- bo treba poskrbeti ob pri-
S teje dobila hodnji izgradnji oz. delitvi
konja zaslus- stanovanj.

Kako izgleda delitev stano-
vanj brez soudeležbe po sku-
pinah obratov:

atov	nova stanovanja	v kombinac.	skupaj
	10	13	23
	9	18	27
obrat	6	12	18
obrat	8	13	21
be	9	2	11
ota »Izaz«	1	2	3
	—	1	1
	—	2	2
- vdoe	3	2	5
	48	63	111

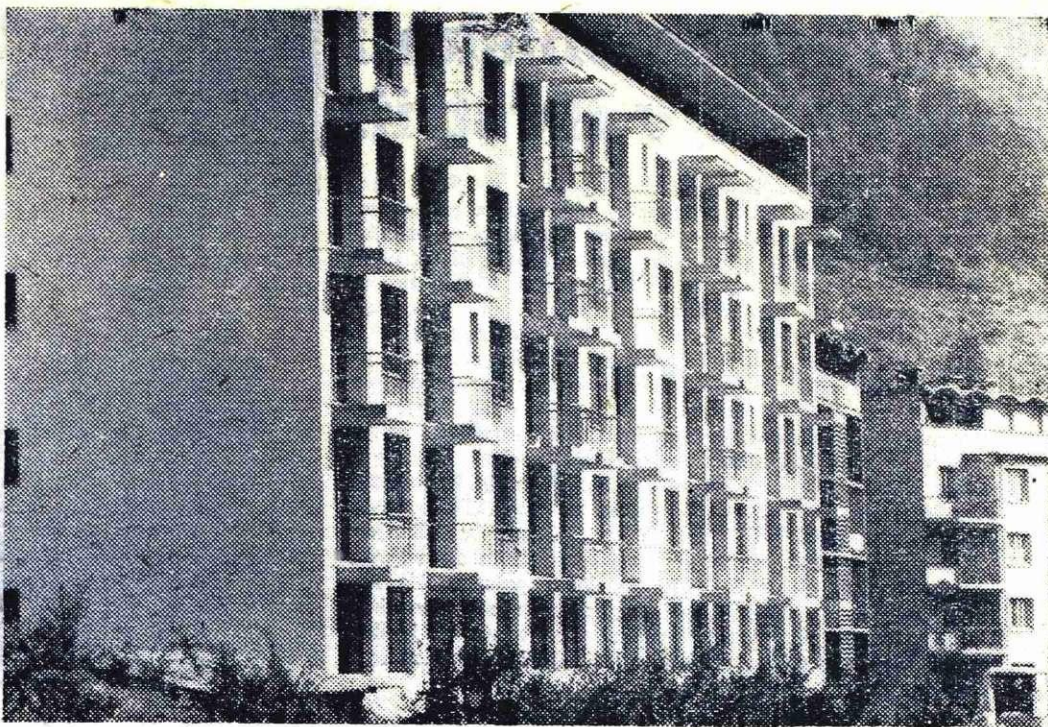
ri upravnih služ- je dolžno dati štipendistom
5 gsonjer in ob nastopu službe.
katere podjet-

K tej razdelitvi je treba še
pripomniti, da je bilo pri
razdeljevanju zelo uspešno
sodelovanje med našo komi-
sijo in komisijo pri občin-
skem odboru ZZB NOV in da
je bil uspešen tudi skupni
posvet z odgovornimi usluž-
benci občinske skupščine in
tudi utrjena nekatera skup-
na stališča pri nadalj-
njem reševanju stanovanj-
skega problema.

Doseženo je bilo tudi so-
glasje s privatnimi lastniki
pri iskanju sporazuma za
ponovno vselitev, v kolikor
ni šlo za lastne potrebe last-
nika oziroma za dotrajana
stanovanja, ki niso več pri-
merna, da bi nudila streho
drugemu stanovalcu.

SE O REŠENIH IN NEREŠENIH PROSILCIH

Iz vsega povedanega je raz-
vidno, da je ostalo več nere-
šenih kot rešenih prošenj
prosilcev, zato je jasno, da
so bili in bodo ugovori. Vpra-
šanje je le upravičenost ugo-
vora. Kdo je kriv, da komisija
ni uspela s 154 zgrajenimi
stanovanji rešiti več kot 240
prosilcev. Verjetno za to ni
kriva stanovanjska komisija,
še manj pa stanovanjski refe-
rent. Vendar prve pritožbe
in ugovori prihajajo na refe-
renta, ki po službeni dolžnosti
mora sprejemati stranke
in pojasnjevati, zakaj je ali
ni... Povsem pravilno je, da
ga vprašamo, ni pa pravilno,
da ga zmerjamo in to na zelo
nedostojen način. Napačno je
mišljenje, da je ali bo uspe-
šen tisti, ki zna bolj kričati
ali žaliti. Ne, prav nasprotno.
Kdor ne verjame, naj vpraša
tiste, ki se bodo te dni selili,
kolikokrat so kričali in zmer-
jali na stanovanjskem uradu,
na delovnem mestu oziroma
na domu posameznega člana
komisije in ugotovili bodo,
da so med rešenimi mnogi
prosilci, ki so samo napisali
prošnjo in morda še nekaj-
krat vljudno vprašali, kdaj
ni treba dvomiti, če vemo, da
bo ugodno rešena. V to res-
so bila stanovanja pravilno
točkovana in po točkah raz-
vrščena v prioriteto skupi-
no.

Ugovori in pritožbe pa ne
prihajajo samo od nerešenih
prosilcev. Tudi tisti, ki jim
je stanovanje dodeljeno, glas-
no ugovarjajo in vprašujejo
referenta in člane komisije:
»Zakaj ste me razporedili v
pritličje bloka, zakaj ste me
dali v četrto nadstropje?«
Vsem tem naslednje pojas-
nilo. Pri razporejanju stano-
vanj je komisija upoštevala
starost članov družine, šte-
vilnost družine, zdravstveno
stanje in invalidnost. Zato
je razumljivo, da so starejši,
bolni in invalidni prosilci v
pritličju, mlajši pa v zgorn-
njih nadstropjih in so vsa
druga vprašanja odveč. Po-
vsem napačna je zamisel, da

bi gradili nove stanovanjske
stavbe brez pritličja in samo
s prvim nadstropjem, ker bi
bilo v tem primeru to prvo
nadstropje istočasno pritličje
in tudi zadnje nastropje. Vsi
ti naj pomislijo, koliko pro-
silcev, ki niso dobili stanova-
nja, bi z veseljem sprejelo
stanovanje tako v pritličju
kot v četrtem nadstropju.
Resneje pa je treba vzeti
to, da že nekateri iz večjih
stanovanj v bloku prosijo za
manjšega in to prav zaradi
zaskrbljenosti, kako vzdrže-
vati velika draga stanovanja.
To velja kot opozorilo gradi-
teljem, naj gradijo manj tro-
sobnih in več eno in dvosob-
nih stanovanj. Treba je iz-

birati načrte, po katerih bo
gradnja čim cenejša, kvalite-
ta pa še vedno solidna.

Iz vsega prikazanega je
razvidno, da nam sedaj osta-
ja še 470 prošenj za dodeli-
tev stanovanj in če se bo bo-
doča gradnja spet tako za-
vlekla, bo do takrat gotovo
zopet 700 prošenj, če ne več.
Mislimi je treba tudi na to,
da stanovanja na Stari Savi
ne bodo več dolgo služila
svojemu namenu in da je
vsaka večja adaptacija nes-
miselna. Dotrajanih stano-
vanj pa je še več v drugih na-
seljih, ki jih bo treba izpraz-
niti in porušiti oziroma na-
domestiti z novimi.

Zdravko Pogačnik

V OKTOBRU REKORDNA PROIZVODNJA NA ELEKTROPEČI

V oktobru so v elektropečeh izdelali 1.456 ton kvalitetnega jekla. To je doslej največja mesečna proizvodnja elektropeči. Za tako velik delovni uspeh je treba poleg obratovodje tov. Jožeta Ulčarja pohvaliti tudi ves kolektiv, ki je s trudom in dobrim kvalitetnim delom dosegel rekordno proizvodnjo.

V preteklem mesecu so tudi izdelali 10 šarž kvalitete Mn 14 — P, ki je legirana z visokim procentom mangana. Doslej nismo imeli zadovoljivega domačega mangana, ki bi vseboval nizek procent fosforja in smo zaradi tega to kvaliteto zelo težko izdelovali v predpisani kemični analizi. Naš uvozni oddelek pa je poskrbel, da smo ustrezni mangan prejeli iz uvoza in tako pripomogel, da smo pri izdelavi te kvalitete dosegli lepe uspehe z nizko vsebujočim procentom fosforja pri kvaliteti.

ko do polne je nosi-
bi bliški park člo-
let, drave barve
Najti bi ga valovi
kje naj obzornice,
jevala pogled na je-
upravljanju obi-
so vse iskali
in zato odriivali
a. Na mestu, kjer so
redkase je postavil
ga bilo mogoče
si pravil kuštra-
lpel gobo karirasto
dovolj velik, da je
človeških glav, zato
približenem mestu
brani pred valovi
j se ni več menil
stopaj na noge in
he strmi.
zrl na jezero in se
dovanu nove šport-
štirilata padala
padalec so bila de-
ostre pozornosti.
enute, ko se je pa-
pustil platno za se-

boj. Potem ga je opazoval, kako
se je pripravil na srečanje z mokrim
elementom, kako je v trenutku
izginil pod gladino in kako je za-
mahoval proti čolnu. Kazalo je, da
ne more zmotiti njegove pozornosti
prav nič. A zgodilo se je, da na-
enkrat ni več gledal ne padalcev
ne padal in da je v hipu pozabil,
zakaj se je sploh zagostil med mno-
žico sredi blejskega parka. Zmotil
ga je čokat možak blizu petdese-
tih, ki ga je odrinil nazaj, ko je
krčil pot sebi in svoji družici. Ker
se je njegov suknjič zagostil v
stiskalnico teles, je moral nekaj-
krat močno potegniti, da ga je
spravil s seboj. Vročina ga je bila
prisilila, da ga je slekel in nesel v
roki. To je bil vzrok, da je še bolj
težko prodiral skozi gnečo. In s tem
je oropal vnetega gledalca njegove
zvedavosti.

V spominu tridesetletnika se je
ugneznil širok, rdeče pegast obraz
z zgubančeno kožo na čelu, hruš-
kasti nos in vodene, jokave zajčje
oči. Prav tedaj je padalo pokrilo

enega tekmovalcev, a dolgina to ni
več zanimalo. Njegove živahne oči
so se napele in napolnile votline
skoraj do roba. Začel si je utirati
pot za tujcem in mozgati svoj novi
dojem. Samogibno mu je sledil in
večkrat ga je zasklelo, da bi ste-
gnil roko, ga prijel za vrat, zasukal
k sebi in ga vprašal:

»Si ti Wahtmeister Wesslinger?«
Potem bi se izkazalo, da ni pravi.
Opravičil bi se mu, imel bi slab
občutek, da ga je pofoimil in spet
bi gledal tekmovalce. A če bi ugo-
tovil, da je pravi?

»Kaj potem?« se je vpraševal.
Potem bi ne vedel, kaj naj naredi.
Ko je tujec spodbujal svojo ženo,
naj mu vztrajneje sledi, se je raz-
krilo, da je Nemec. Dolgin je po-
mislil:

»Ujema se. To je tista mehka go-
vorica, nerazločna izgovorjava, po-
časen in neizrazit govor. Prav tako
je govoril, ko je vodil na begunj-
skem dvorišču jutranji eksecir. Či-
stogonežno ti je prigovarjal in ti gre-

de stopil z okovanim škornjem na
roko, če nisi mogel skakati žabjih
skokov. Glas je njegov. Postava in
obraz tudi.«

Ta dan ni utegnil misliti na sko-
ke, padalce in svoj zvedavi užitek.
Zaman si je dopovedoval:

»Tisti v Begunjah je bil večji. Ni
imel tako povešenih lic. Tudi nos
je imel manj hruškast.«

Vse dopoldne je hodil za njim
in nihal med kakor udarec bolečin
spoznanjem: »Je pravi,« in odre-
šilnim dvomom: »Saj ni mogoče.
Ni pravi.«

Sledil mu je okrog Blejskega je-
zera. Komaj je zadržal korak na
pragu hotela, kjer je bil tujec na-
stanjen. Popoldne ga je spet po-
iskal na leškem letališču. Šele, ko
je tista mlada prikupna francoska
padalka skoraj pristala v njegovem
naročju, je za hip pozabil, da stoji
čisto zraven nekdanji krvnik v vlo-
gi znanilca razvijajočega se turiz-
ma.

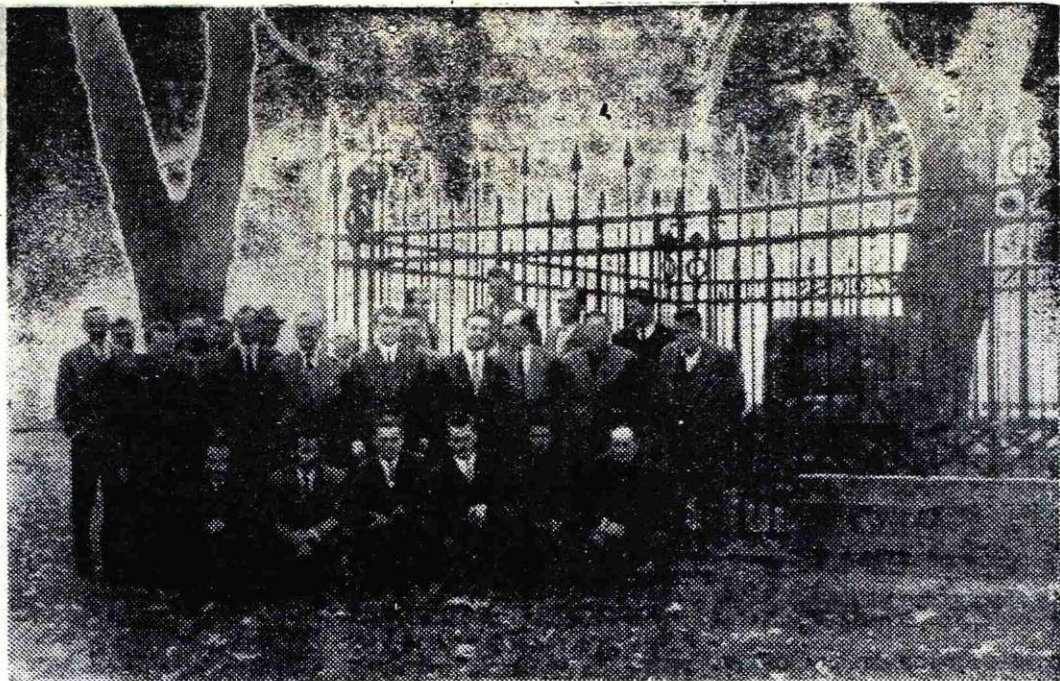
Tako so sprejeli nekateri naši
ljudje prve turiste.

Obiskovalec padalskih skokov
vso dolgo pot, ko je hodil za do-
zdevnim mučiteljem, ni vedel, da je
tisti, po katerem je skoraj samo-
gibno segala njegova roka, deležen
v hotelu velike pozornosti in da
uživa pri nekaterih ljudeh posebno
uslužnost. Nekaj obrabljenih kra-
vat in dva para najlon nogavic. S
tem sta si on in njegova žena kupi-
la privrženost nekaterih naših lju-
di. Takrat je to še mnogo pome-
nilo.

Medtem ko je nekdo pozno v
noč preudarjal — je pravi, ni pravi
— so se že našli pri nas ljudje,
ki so začenjali malikovati umet-
no vlakno, nošeno obleko in na-
pitnino. Premaganci so že takrat
spoznali, da si lahko zelo poceni
kupijo privrženost nekaterih zma-
govalcev. Prihodnjic: Leto 1932

Valjavci so obiskali železarne v Avstriji

Gornjesavska dolina je bila zavita v megleno tančico, ko smo zapustili Korensko sedlo in se po serpentinah spustili na sosednjo Koroško. Za nami so ostajali obronki Karavank, v jutro se prebujajoči Beljak in že smo obšli severno obalo Vrbskega jezera. Kompasov vodič nam je s pestro razlago obogatil znanje o naši Slovenski Koroški. V Vrbi smo obšli kamen, kjer je zapisano: »Do tu so prišli srbski jahači« (reiterji). To je bilo leta 1919; že leto kasneje je to ozemlje po plebiscitu za zmeraj ostalo izven meja ožje Slovenije. Vzhodno od Celovca se razprostira Gosposvetsko polje; pot nas je vodila mimo zgodovinske cerkve, ki je grajena v treh slogih: romanskem, gotskem in baročnem, do knežjega kamna. V Korotanu so začetki slovenske državnosti. Vojvode so ustoličevali v bližnjem Karnskem gradu, od koder je šla povorka do vojvodskega kamna, kjer je vojvoda dal zaprisego. Za nas Slovence je ta zgodovinski dogodek še prav posebno važen, ker je ceremonial potekal v slovenskem jeziku; iz te dobe so tudi eni najstarejših zapiskov slovenskega jezika.

Skupina javorniških valjavcev ob vojvodskem prestolu

Zapustili smo Koroško in se preko Nizkih Tur spustili v Gornjeavstrijsko. Lotevala se nas je že lahka utrujenost, ko smo po avtocesti prispeli v Linz. Mesto leži ob Donavi in prav tej vodni magistrali se mora zahvaliti, da se je v njem razvila tako močna industrija. Naš obisk je veljal železarskemu kombinatu VÖEST, enemu izmed tovarn koncerna avstrijskih železarn in jeklarn. S svojo proizvodnjo 1.700.000 ton surovega jekla in 19.000 zaposlenimi se uvršča med velike evropske železarne. V svojem sestavu ima lastno pristanišče na kanalu Donave, koksarno, parno centralo, pet visokih peči, elektro, SM- in LD- jeklarno, pa slabing, debelo pločevinsko valjarno 4200 mm, konti valjarno trakov in reverzni kvarto za hladno valjanje trakov.

Prvotno je bil na tem mestu zamišljen kombinat z 12 plavži in mogočnimi jeklarnami. Izbruh II. svetovne vojne je ta načrt preprečil; skoraj polovico plana je bilo že uresničeno, ko je okoli 6600 bomb zavezniških letal razdejalo železarno. Tako piše v njihovem prospektu. Tovarno so dogradili po vojni, razvili pa so tudi nov postopek pridobivanja jekla, LD-proces. Vsi udeleženci ekskurzije so prvič videli ta način pridobivanja jekla. V valjarnah smo se zadržali najdlje. Zlasti impozantno je kvarto ogródje z delovno dolžino valjev 4200 mm ter s premerom delovnih valjev 1000 mm, a opornih 1800 mm. Na njem lahko zvaljajo debelo pločevino 4 m širine, 30 m dolžine in 8 mm debeline.

Popoldanski prosti čas smo izkoristili za ogled koncentracijskega taborišča Mauthausen v bližini Linza. Grozote druge svetovne vojne so vstale pred nami; ostali smo nemi, brez besed. Zaničljiv napis na vhodu: »Arbeit macht frei« (Delo osvobaja) je skrival v sebi eno samo resnico: izza visokih zidov, obdanih z žico in izolatorji je bil en sam izhod v svobodo — skozi dimnike

krematorijev. Tu je za vedno ostalo 122.766 ljudi 17 nar., med njimi 12.923 Jugoslovancev. Vendar v tej strašni številki ni upoštevanih desetine tisočev taboriščnikov, katerih življenja so ugasnila brez registriranja njihovih imen. Upajmo, da se ne bo več ponovila svetovna šahovska igra, kjer je bil človek le figura na šahovnici brezumne politike.

Dunaj smo si ogledali precej bežno, ker nismo imeli dovolj časa. Dvorec Schönbrunn in Belvedere smo si ogledali vsi, mnoge druge zanimivosti smo videli iz avtobusa. Vendar se tudi Dunaju že pozna, da se bliža jesen; ni več tistega vrvenja turistov, dasi je promet po ulicah kljub temu močan.

Četrty dan smo bili na obisku pri Böhlerju v Kapfenbergu. Z 240 tisoč tonami, kolikor surovega jekla so proizvedli v letu 1960, zaostaja za jeseniško železarno, vendar za razliko od naše standardno proizvajajo 600 kvalitet, celoten asortiman pa obsega blizu 1500 kvalitet. Od strani podjetja sta nas

popeljala na ogled predstavnik delavskega sveta in zastopnik uprave. Visoke peči nimajo; tudi jeklarno smo si le bežno ogledali. Pritegnilo nas je zlasti vlivanje v vakuumu kar je bila spet novost za mnoge udeležence ekskurzije. Ko smo prišli v valjarno, se je sicer disciplinirana grupa valjavcev razdelila po vsem obratu. Vsak je pač hotel videti to, česar v našem podjetju ni mogoče. Na Schloemannovi žični progi so pozizkusno valjali. Mnogi so obžalovali, da gledajo vse to le z balkonov hale; videl sem, da vsakdo želi, da bi si lahko ogledal progo od blizu. Ogledali smo si tudi ogromne kovačnice, preše, popodne pa tudi oddelek v Deuchenhofu, kjer izdelujejo pnevmatska kladiva, cisterne, elektrode itd.

Za nas je bilo zanimivo tudi pripovedovanje o političnem življenju, kjer ima večino socialistična stranka. V občinskem svetu — je od 23 članov, 21 pripadnikov socialistične stranke in le dva sta člana ÖVP (avstrijske ljud-

ske stranke), ki je desničarska. V podjetju imajo svoj delavski svet, ki šteje 36 članov; volijo jih vsaki dve leti. 5500 delavcev izvoli 24 članov; v tej mandatni dobi so vsi socialisti. 1200 uslužbencev pa voli 12 članov, od katerih v sedanji mandatni dobi, sta 2 člana ÖVP, ostali so socialisti.

Delavski svet ima pravico pri odločanju o sprejemanju in odpustu delavcev, soddloča pa tudi o proizvodnih problemih; vodja sveta ima direktne stike z generalno direkcijo na Dunaju. Delavskemu svetu so dolžni poročati o letni bilanci ter o ostalih problemih.

V sklopu Böhlerja deluje samostojno gradbeno podjetje, ki gradi cenejša stanovanja za delavce. Stanovanjska stiska je v Kapfenbergu velika, tako da je treba čakati na stanovanje več let. Vendar se kljub temu vozi samo 20 % delavcev iz okolice, ostali stanujejo v mestu. Srečali smo tudi nekaj naših emigrantov iz leta 1935 s Pohorja, ker jim takratna uredi-

tev ni mogla dati kruha v domovini. Slovenska podjetnost se je pokazala tudi pri njih; v najbližji okolici mesta imajo svoje lastne domove.

Grad nad mestom Kapfenberg je spremenjen v prijetno turistično točko; tu smo tudi prenočili. Zgrajen pred tisoč leti, je bil v obdobju 1710 — 1955 v razvalinah, ko so ga zopet obnovili. Lep razgled, sodobno urejene sobe, okusna hrana, vse to daje gradu še prav poseben čar. Graščak, še zmeraj »von« Stubenberg, se je čez noč prelevil iz grofa v turističnega delavca; če pa ima še zmeraj »modro« kri nismo mogli ugotoviti.

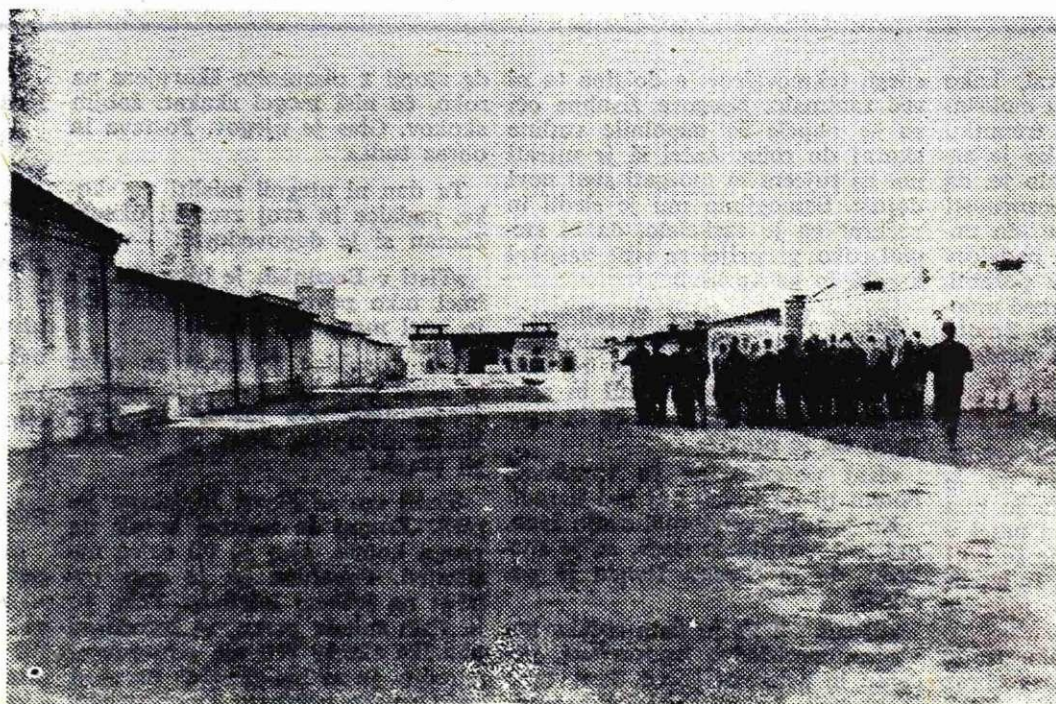
Zadnji dan našega potovanja smo namenili Grazu in povratku domov. Mesto leži na Muri in je tipičen primer starega, purgarskega mesta. Obiskali smo ga 31. oktobra, na dan svetovnega varčevanja; ta dan se je presenetljivo ujel s stanjem deviz v naših denarnicah. Pa nismo niti obžalovali, saj Graz sodi med dražja avstrijska mesta.

Na mestnem pokopališču smo še obiskali spomenik žrtvam fašizma, kjer je pokopanih 7000 Slovencev, med njimi legendarni pohorski bataljon. »Čuvajte svobodo in mir, kajti dali smo zanj življenje« je napisano v 11 jezikih na spomeniku iz pohorskega granita, delo arhitekta Kobeta. Pusto jesensko vreme je med pršenjem dežja napovedalo, da se bliža november in pozna jesen.

Čez nekaj ur smo dosegli državno mejo pri Podkorenu. Stiski rok so bili znamenje, da smo že blizu doma. Šoferju Jaku smo bili hvaležni za varno vožnjo, vodiču Mitju in podjetju »Kompas« pa za dobro organizacijo.

Za celotno izvedbo ekskurzije pa smo javorniški valjavci dolžni zahvalo upravi podjetja in upravnemu odboru, ki sta nam finančno priskočila na pomoč, da je bila ekskurzija v avstrijske železarne izvedena.

inž. J. B.

Ogledali so si tudi zloglasno taborišče Mauthausen

Pred konferenco mladih železarjev

Vsak mladinski aktiv naj ima društveno komisijo

Nekaj dni pred konferenco tovarniškega komiteja ZMS smo imeli kratek razgovor s predsednikom društvene komisije pri TK ZMS Vladom Brunom. Zaprošili smo ga, naj pove nekaj svojih misli o pomenu konference ter o ukrepih, ki bi bili potrebni, da bi mlade ljudi v naši železarni v večji meri zainteresirali za aktivno udejstvovanje pri reševanju proizvodnih nalog in na vseh ostalih področjih izven železarne.

Po mnenju tov. Bruna bi morala letošnja konferenca TK ZMS poiskati možnosti in pota ter načine, da bi mlade ljudi, ki delajo v železarni, zainteresirali za reševanje problemov. Ta ugotovitev je toliko bolj pomembna, ker opazamo, da je v nekaterih mladinskih aktivih mladina vse preveč pasivna in da stoji ob strani takrat, ko bi njeno pomoč najbolj potrebovali. Da bi mlade res zainteresirali ter dosegli s tem tudi svoj namen, potem bi morali po mnenju tov. Bruna imeti v ekonomskih enotah več stikov z mladimi. To velja predvsem za obratovodstva, samoupravne organe, sindikalne odbore in osnovne organizacije ZKS. Če bi vsi ti organi imeli boljše povezavo z mladinskim aktivom v obratu, potem bi marsikateri problem lahko lažje in hitreje skupno rešili. Tov. Brun se tudi strinja s stališčem, ki je bil opisan v zadnji številki »Železarja«, da naj v samoupravnih organih v ekonomskih enotah aktivno sodelujejo predvsem mladinci, ki so na eni strani dobri delavci, na drugi strani pa sposobni in izkušeni mladinci, ki bi bili lahko kos vsaki, še tako zahtevni razpravi o problemih, ki jih obravnava na sejah samoupravnih organov.

Tudi v valjarnah na Javorniku lahko opazimo podobne primere, da mladina v premajhni meri in premalo aktivno sodeluje pri reševanju proizvodnih problemov. Upamo, da bo napovedano tekmovanje za večjo storilnost poživilo delo med mladimi in da bodo prav oni med pobudniki in avtorji malih izboljšav na delovnih mestih, na katerih so zaposleni. Samo v valjarnah na Javorniku je zaposlenih okrog 300 mladih ljudi, toda zelo malo jih je, ki aktivno sodelujejo v raznih družbenih organizacijah in društvih. Lani je društvena komisija pri TK ZMS organizirala plesno šolo in še druge akcije, ki so lepo uspele. Morda bi kazalo tudi pri mladinskih aktivih v naših ekonomskih enotah organizirati podobne komisije z nalogo, da bi poiskale zanimanje mladih za posamezne zvrsti zabavnega življenja. Na podlagi takih ugotovitev bi potem sestavili program kulturnih in športnih prireditev, ki bi bile zanimive za slehernega zaposlenega mladince v naši železarni. Posebno skrb bi morale te komisije posvetiti tudi izživiljanju mladih žele-

zarjev, ki stanujejo v samskih domovih na Plavžu, v kadrovskega domu, na Straži in v samskem domu na Koroški Beli. V teh domovih stanuje več sto mladih, vendar v prostem času nimajo pravega razvedrila. Komisiji za društveno aktivnost pri TK ZMS ter komisijam pri

mladinskih aktivih, ki naj bi jih ustanovili, v kolikor že ne delajo, bi morale vsestransko pomagati tudi telesnovzgojne organizacije. DPD Svobode, gledališče, glasbene ustanove, Delavska univerza in ostala društva. Ob takem vsestranskem sodelovanju vseh prizadetih forumov bi končno le rešili problem sodelovanja mladih na vseh ustreznih področjih, kjer to želimo. Na ta način bi tudi zmanjšali število nepotrebnih »huliganskih« izpadov, ki jih zelo pogosto pripisujemo prav mladim ljudem.

Letna konferenca OO ZKS šamotarne

Pretekli teden so komunisti šamotarne na redni letni konferenci pregledali ne le svoje delo, ampak analizirali delo celotnega kolektiva v preteklem letu.

Sekretar Štefan Rus, ki je v referatu poleg nalog komunistov za uspešen razvoj izgradnje socialistične in komunistične družbe v Jugoslaviji, izredno poudaril sodelovanje komunistov v razpravi o statusu podjetja, zasledovanju gospodarske problematike obrata in vse železarne, seznanjanju s komercialno službo, saj nam je bila zaradi občasnega pomanjkanja surovin otežkočena uresničitev marsikaterih planskih naloge in onemogočeno izpolnjevanje družbenega plana.

Delo DSE, je nadaljeval tov. Rus, ni bilo slabo, kar je razvidno iz dokaj dobrega gospodarjenja obrata. Vendar pa za uspehe gospodarjenja še niso zainteresirani vsi člani kolektiva, kar se vidi iz slabe udeležbe na sejah zbora EE v prostem času.

Če pogledamo kritično delo sindikalnega odbora, lahko trdimo, da ta organ še ni dosegel pravega delovanja prav zaradi nezadostne aktivnosti komunistov, ki sodelujejo v tem odboru. Sindikalnemu odboru je bilo priporočeno, da ne prireja daljših izletov, ki več ali manj niso rekreativnega značaja in se jih udeleži le po nekaj deset članov, ali pa še toliko ne. Izleti naj bodo bližje, v naravo in čisti zrak, ki je članom kolektiva najbolj potreben.

Delo mladinske organizacije je kljub aktivnosti predsednika ni bilo uspešno, največ zaradi precejšnje fluktuacije mladih delavcev. Ob novem vodstvu so vsi izgledi, da bo ob vsestranski pomoči komunistov delo mladinske organizacije živahnejše. Tov. Rus je kritično ocenil tudi delo komunistov v obratu, ki kljub možnostim niso dovolj doprinesli k izboljšanju kvalitete, discipline in dvigu produktivnosti. Tudi pri sprejemanju novih članov ni

bilo narejenega skoraj nič. Poudarjeno pa je bilo, da so štirje mladi komunisti zaključili politično šolo in tudi za letošnje leto se je prijavil en član. Priporočljivo bi bilo, če bi se prijavila tudi kakšna članica.

V razpravi je sekretarja dopolnil še obratovodja, ki je analiziral gibanje stroškov v obratu, določene ekonomske uspehe v letošnjih devetih mesecih in niz problemov, ki so in se še v tej ali drugi obliki pojavljajo pred organizacijo kakor pred člani kolektiva. Poudaril je, da bi bilo nujno treba nadaljevati seznanjanje kolektiva s problemi preko seminarjev in

razgovorov, kajti en ali dvakratni mesečni zbor ne moreta zadovoljiti vseh potreb.

Med razpravo, v kateri so sodelovali tudi tovariši Taler, Mislimovič, Šorn, Maver, Baručija in Koselj, je bilo iznešenih niz obstoječih problemov z željo, da bi bilo delo vseh komunistov vidnejše in aktivnejše, ne le v organih upravljanja, mladinski organizaciji, sindikatu, ampak tudi v borbi za dvig storilnosti, izboljšanje proizvodne discipline in izboljšanje kvalitete.

Ob zaključku so navzoči predlagali tovarniškemu komiteju, da bi po dolgem času zopet enkrat izvedel zbor vseh komunistov železarne.

Za novega sekretarja je bil izvoljen tov. Hilmo Baručija.

aR.

ZA ČAS

OD 16. DO 31. OKT. 1963

30 sprejetih delavcev, 31. obračunanih delavcev in 2 obračunana uslužbenca.

UMRLI:

Albin Bregant, 1910 — valjarna 2400, strojnik. Svojcem isreno sožalje.

UPOKOJENI SO BILI:

Inž. Leon Křez, 1902, direktor — 17 let v ŽJ; Marija Verdnik, 1905, šamotarna — 18 let v ŽJ; Vladimir Serajnik, 1922, plinska in vodna energija — 17 let v ŽJ; Anton Pintarič, 1907, plavž — 9 in pol let v ŽJ; Anton Košir, 1908, mehanična delavnica — 35 let v ŽJ; Rudolf Bergelj, 1906, javornik II — 27 let v ŽJ; Franc Vončina, 1906, kamnolom, 17 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali zasluženi pokoj!

POROČILI SO SE:

Ivan Zemlja, valjarna 2400, z Marijo Kvas; Vinko Stančar, promet, z Leopoldino Šmid, Danica Mrak, predelovalni obrati, s Krešimirom Jugovičem.

RODILI SO SE:

Marjanci Tempfer, hladna valjarna — žičarna, deček; Ludviku Bergantu, elektro peč, deček; Janezu Muru, plinska in vodna energija, deklica; Dikotu Simikiču, martinarna, deklica; Frančiški Žunec, GEŽ, deklica, Mariji Oštir, nabavni oddelek, deček; Ivanu Cvetku, martinarna, deček; Vinku Noču, projektivni biro, deklica; Mariji Omejc, GEŽ, deklica; Jožici Zorman, jeklovlek, deklica.

Rešitev številčne izpolnjevanke iz 44. štev.

1. lik: a) žrtev, b) virman, c) članek, d) inkret, e) Anatol, f) žveplo, g) alineja, h) plovec, i) jeklar, j) Marica, k) raport, l) Anvers, m) Arndt.

Na označenih poljih: ŽICARNA VALJARNA.

Če s pomočjo številke preneseš črke v drugi lik, dobiš tam: ŽICARNA, PROMET, PLAVŽ, MARTINARNA, CEVARNA, TRANSPORT, JEKLOVLEK, LIVARNE, ELEKTRO DELAVNICA.

• Iščemo podatke • Iščemo podatke •

Slika predstavlja skupino nemških oficirjev, o katerih pa nimamo podatkov. Želimo vedeti: čas in kraj posnetka ter imena oseb, ki so na sliki. Podatke pošljite Tehničnemu muzeju Železarne Jesenice

SOHA ZOLTARJA DOMOVINE

Naenkrat pa je mošt utihnil. Roke so postale šibke, komaj sem se potegnil v spleteno gnezdo v rogovi. Po kozji stezi je prihajal stric France z debelim rajklom v roki. Sel je naglo. Vmes pa se je kdaj pa kdaj na vso moč zadržal:

— Dreja!
Po kotlini je odmevalo: ja-dre, ja-dre, ja-dre...
— Jaz sem tlele, pejd domu! Mu-mu-mu! je odmevalo. Gledal je naravnost v orjaški kostanj, pa najbrž ni verjel, da sem gor. Prijel sem se vrha kakor gosjenica. Kmalu sta z brega opazili strica ženski.

— Kaj pa tale, kaj, če ni tale? Prihitele so še druge na breg.

— Hej, ti!
Stric jih je slišal.
— Ali si ti vzel našo jestuno?
— Kaj?
— Jestuno, če si vzel, je zacvilila baba.
— Dajte no mir, otroka iščem!
— Čigavega?
Tega pa tega.

— Ga poznaš, Jerca, so se spogledale med sabo.
— Ali ste ga kaj videle? jim je zavpil stric.
— Ne, je zaregljala Jerca, ampak jestuno nam je pojedel. Ves jerbas je spraznil, niti drobljanca ni pustil.

Druga pa je vpila:
— Najbrž je kje pijan. Vzel je tudi mošt pa šnopc.
Stric se je zarežal kakor žaga cirkularka. Zalučal je debel rajkel v grmovje in se odzibal nazaj po kozji stezi. Videl sem ga, kako je tu pa tam razgrnil grmovje in me iskal.

V gnezdu sem prebil še kako uro. Obiski so zdaj prenehali. Če bi prišla mama, njej bi se pokazal. Saj me je rešila. Gotovo vpije nad očetom: — Ti si kriv! — Oče pa je tiho kot muha v petroleju. Zaskovikal sem od veselja, da ga mati zmerja.

Spuščal sem se z veje na vejo ko vreča. Žk, in že sem bil na tleh. Imenitna tla, mehka kakor preproga. Sem bi padel lahko z monštranco v roki. Tekal sem po žametnih tleh, zelen mahek se je vdajal kakor radirka.

— Nooo, sem zaslišal za seboj, pa si le prišel dol!
Ucrl sem jo po travi v breg. Dolga konjska sapa je bila tik za menoj. In že me je držal Nanda kakor sveti Anton Jezuščka.

Nanda je imel čez dva metra, tačas je bil na Jerebičah najmočnejši mož. Pobral je hlod, ki bi ga vlekli dva ali trije, le malo so zapokale kosti v križu in vratu. Hodil je počasi in široko. Enkrat danes, enkrat jutri so govorili ljudje. Z ljudmi je bil vljuden, svoje moči ni nikoli zadrževal v besede. Res je bil velikan tudi po srcu.

— Ugriznil te bom, Nanda, če me ne spustiš!

Prispevek za javno razpravo o gradivu za reformo tehničnih in ostalih šol za gospodarstvo ter družbene službe

Gradivo za razpravo o reformi tehniških in njim sorodnih šol informira javnost le enostransko, predvsem pri postavljanju prve teze, ki predvideva vpis iz osemletk. Vsi, ki so posredno in neposredno sodelovali v pripravah gradiva, vedo, da je obstajala še druga varianta izobraževanja tehniških kadrov.

Pri reformi tehničnih in sorodnih šol smo pred alternativno, ali z njo samo sankcioniramo obstoječe stanje s tem, da damo le nekoliko več poudarka praktičnemu znanju z vodeno ferialno prakso in uredimo šole skladno z zahtevami verifikacije ali pa dejansko v osnovi reformiramo te vrste strokovnih šol.

V prvem primeru bi verifikacija pomenila predvsem formalen akt, ker dovoljuje predlog v celoti dosedanja sistem in tu nimamo mnogo spreminjati. Če pa upoštevamo ugovore gospodarskih organizacij in izkušnje, jih lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

— da so absolventi — tehniki, ki se vpišejo po končani osemletki takoj na TSS, premaladi;

— da ne obvladajo dovolj osnovnih sistematičnih praktičnih znanj;

— da se zaradi preskromnih praktičnih veščin izogibajo delovnih mest v operativni in stika z delavci;

— da nekateri hodijo v šolo zato, da jim ni treba delati.

Posebno novo situacijo še prinaša dejstvo, da je sedaj pogoj za vpis v poklicno in tehnično šolo z uspehom končane osnovna šola. Kdo v tem primeru odloča, kje bo učenec uspešnejši? Iz vsakdanjega

življenja vemo, da se povečini odločajo na osnovi vrednotenja umskega in fizičnega dela, eno so želje staršev, drugo so sposobnosti otrok. Prevladuje laično mišljenje pri starših in mladini, da tehniku ne bo treba »delati«. Če to dopuščamo, potem podpiramo to napačno gledanje še mi.

Če izhajamo samo iz zgoraj navedenih ugotovitev, potem ne bi smeli ostati z reformo pri dosedanjem, v bistvu nespremenjenem sistemu. Zato bi bilo morda potrebno razmisliti o temeljitejši spremembi. O tem smo razpravljali v minulem šolskem letu na enem izmed sestankov na Republiškem zavodu za strokovno izobraževanje, ko se je pripravljalo to gradivo.

Dokler ne bodo naše osnovne šole postale devet ali desetletne, kjer bi naj učenci absolvirali pri tehničnem pouku vsa osnovna praktična znanja programa za kovinarsko ali drugo stroko, sedanja osemletki, razen gimnazijcev, obiskovali poklicno šolo. Tu bi dobili dovolj temeljito osnovno, teoretično in praktično znanje iz stroke. V času šolanja bi lahko ugotovili, kateri učenci imajo več smisla ter sposobnosti za teoretična in kateri za praktična področja dela. Učenci zadnjih letnikov poklicne šole dobijo solidnejši vpogled v delo in organizacijo proizvodnje, ker zahteva program praktičnega pouka neposredno delo v obratih, na raznih delovnih mestih.

Po uspešno končani poklicni šoli bi lahko nadaljevali s strokovnim poglavljanjem na tehnični ali drugi odgovarjajoči šoli in to samo v stroki vertikalno, le učenci po preišlijeni selekciji. Tak tehnika šola bi bila predvidoma dvoletna, dejanski čas trajanja bi določili profili in programi. Tu bi bil poudarek na seznanjanju s strokovno teorijo ob predpisanih splošno izobraževalnih predmetih.

Problem delovnih mest za učence bi lahko rešili z obstoječimi zmogljivostmi tehničnih in industrijskih šol, ki niso stoodstotno zasedene ali pa delajo samo na eno izmeno. Prav tako se verjetno ne bomo mogli v nobenem primeru izogniti enoletnemu podaljšanju šolanja za tehnike in sicer:

1. Ena izmed tez postavlja utemeljeno zahtevo, da bi naj bili dijaki tedensko obreme-

njeni z največ 36 urami intenzivnega pouka.

2. Z napredkom znanosti in tehnike se kopiči snov, o kateri bi morali učenci vsaj nekaj slišati, zlasti š. področja avtomatike in podobnem. Vse to pa ni mogoče več spraviti v dosedanje okvire.

Zahteva te variante je prav tako, da predstavljata poklicna kakor tehnična šola vsaka zase zaključeno celoto. Program druge bi moral sloveti na učnih načrtih prejšnje šole in ne obratno.

Vemo, da imajo nekatere države že uspešno uveden ta sistem in gospodarstvo pri njih dobro napreduje.

S tem bi dosegli:

1. Odpravili bi podcenjevanje praktičnega dela.

2. Ne bi imeli problemov, v kateri razred prešolati učenca poklicne šole. Nevzdržno je namreč stališče nekaterih tehničnih šol, da naj začno znova v prvem ali največ v drugem letniku z diferencialnimi izpiti. (Pogoj za obe šoli pa je osnovna šola!).

3. Učenci, ki niso mogli z uspehom dokončati šolanja na TSS, so ostali brez zaključnega znanja in tako brez poklica, morda pa bi bili dobri izučeni delavci.

4. Dobili bi vsaj eno leto starejšega tehnika in med njimi mnogo več sposobnih ter zainteresiranih tudi za operativna delovna mesta.

5. Po določeni praksi bi lahko izmed teh vzgojili res dobre obratne inženirje.

Seveda ima ta način tudi določene slabe strani kot to, da nima učenec že v začetku točno določenega cilja, ki bi ga naj dosegel, trpela bi sistematika podajanja učne snovi itd.

Sole same se težko odločajo za ta ali oni sistem, kako se naj izobražuje tehnični in sorodni kader, ker bodo morale delati tako, kakršne bodo zahteve. Razumljivo je, da jim je bližji dosedanja — utrjen način, zato se za njega raje ogrevamo.

Temeljitejše reformne spremembe pa bi terjale mnogo več naporov. Prav gotovo bi morali o tem odločilnem vprašanju povedati zadnjo besedo ljudje iz proizvodnje. Še lažje in objektivneje bi se odločili za sistem šolanja, če bi že imeli izdelane profile in programe tehnikov, čeprav nam je splošen lik tehnika znan. Za izhodišče bo potrebno posneti obstoječe stanje, kje vse delajo tehnični kadri in le-temu dodati še perspektivne potrebe za 10 do 20 let naprej. Na tej osnovi bo treba potem izdelati profile, ki bi bili arbiter za sistem izobraževanja tehnikov ter drugih ustreznih kadrov za gospodarstvo ter družbene službe

L. B

Z nedavnega šahovskega dvoboja z Novinarjem. Domačin Zorko je igral proti Jeleni

Pred vrati gledališke sezone

Po treh tednih vaj in priprav za gostovanje v Italiji s komedijo »Tripče de Utočce« in zelo uspešnem nastopu v Pesaru so se v gledališču začele jemljite priprave za prvo premiero letošnje sezone. S tem se je v resnici tudi začela 19. delovna sezona amaterskega gledališča »Tone Čufar«, sezona 1963/64.

Prvo delo, ki ga bo naštudiral gledališki ansambel, je drama španskega avtorja F. G. Lorce »DOM BERNARDE ALBE«. F. G. Lorce, veliki španski pesnik, ki so ga leta 1963 ubili Francovi falangisti, v svoji drami slika dramatično vzdušje zaostale španske vasi, posebnost drame pa je tudi v tem, da v njej ni nobene moške vloge. Zanimivo in pretresljivo delo bo prav gostovo našim gledalcem všeč.

Ostala dela bo gledališče izbiralo iz okvirnega repertoarja, v katerem so tri slovenska dela: znani »SAMORASTNIKI« Prežihovega Voranca v dramatisaciji M. Mikelnja, sodobna drama M. Župančiča »HISA NA ROBU MESTA« in psihološka drama iz predvojnega časa »PUNČKA« Juša Kozaka. Iz srbohrvaške dramatike je izbrana vesela komedija N. Rabadana »KADAR SE ŽENSKI JEZIK NE SUČE« in slovenska krstna uprizoritev komedije F. Hadžića »LJUDJE IN OPICE«, mladinsko delo pa je lepa pravljica W. Bauerja »RDECE IN MODRO V MAVRICI«. Tuja dela pa so zastopana z duhovito sodobno francosko komedijo M. Acharda »ODKRITOSRČNA LAŽNJIVKA«, s klasično komedijo C. Goldonija »RIBISKE ZDRAHE« in 2200 let staro komedijo Grka Aristofanesa »LIZISTRAFA«, ki prikazuje, kako so Grkinje ugnale svoje bojaželjne moške in zagotovile deželi mir. Torej zelo pester repertoar, ki daje poudarka slovenskim in zabavnim delom, ki ga lahko še dopolniti tudi kakšna noviteta in pa primerne glasbeno-zabavno delo.

Letošnjo sezono gledališki aktiv tudi začena z velikim upanjem, ki je tudi upanje publike na vseh najrazličnejših kulturnih prireditvah v gledališki dvorani, da bo zastavljen v kratkem prvi korak k izdatni adaptaciji, ki jo je gledališka stavba tako nujno potrebna. Z urejenim odrom, lepšimi prostori za publiko, kulturnejšo zunanostjo in predvsem s toplejšo notranostjo v zimskih mesecih, bo gledališče postalo vabljivejše zbirališče vseh kulturnega razvedrila željnih občanov. Obeti in zagotovila so dana in upajmo, da se bodo tudi do kraja uresničila, saj je že skrajni čas, da dobi tudi kultura na Jesenicah prepotrebne in zahtevne primerne prostore.

B. Č.

Ali bomo začeli z gradnjo triglavskih žičnic?

Kdor je to poletje hodil po Radovni in Krmi, je lahko opazil, da so se v teh dolinah veliko zadrževali razni strokovnjaki. Nekateri so snemali teren v Krmi in na Apnenici, drugi trasirali ceste, tretji opazovali hutriše. Poleg tega so se ponovno zbrali v Krmi naši strokovnjaki za žičnice in ugotavljali, kje naj bo spodnja postaja, kje zgornja. Vse to je znamenje, da so začeli resno pripravljati tehnično dokumentacijo za gradnjo teh največjih, lahko rečemo atraktivnih žičnic pri nas. Ne samo, da je sistem žičnic edinstven, tudi tereni, ki jih ta sistem zajema, so edinstveni in podobnih ne najdemo v naših gorah.

Ponovimo na kratko, kaj ta sistem vključuje. Sistem triglavskih žičnic predvideva krožne gondolske žičnice iz Krme (995 m) na Apnenico (2020 m) in od tod na Kredarico (2510 m). S Kredarice bo vodila nova žičnica do Staničeve kočice (2332 m) in od tu zopet nazaj na Apnenico, kjer bi bila centralna postaja tako za Kredarico kot za Staničevo kočico. Ta sistem žičnic bi zajel torej vsa najlepša smučišča na Apnenici, pri Staničevi kočici, pa tudi ledenik, kjer bi se lahko pripravljali naši najboljši alpski smučarji, ki zdaj nimajo te možnosti. In ne samo to — tudi poleti bi bil zdaj omogočen vsakomur izlet v Julijce ob najbolj prijetnih pogojih.

Izhodiščno postajo bo povezovala cesta tako z Bledom kot z Mojstrano. Tako da bodo imeli enake možnosti gosti z Bleda in domačini iz gornjesavske doline, predvsem pa z Jesenic in Mojstrane. Možnost, da si bodo tudi po delu lahko privoščili tak izlet, saj so te razdalje res malenkostne.

Kot vidimo, so načrti lepi in morajo navdušiti vsakogar, ki le malo pozna naše planine in išče v njih ali

športni užitek ali rekreacijo. Res se načrti pripravljajo, vendar ali so tudi izgledi, da bomo pričeli z gradnjo?

Po sredi je seveda finančno vprašanje. O tem je bilo dovolj razprav in rezultat

teh je, da bo Zavod za izgradnjo športno turističnih centrov v triglavskem gorstvu, s sedežem na Bledu, ki pripravlja tehnično dokumentacijo, poskušal zbrati vsa podjetja, katerih interes je izgradnja teh žičnic ali za turizem ali za rekreacijo svojih ljudi, da bi zbrala sredstva oziroma dala garancijo za posojila, ki bi jih potem dobili od denarnih zavodov. Le tako bomo lahko uresničili te načrte.

Čas je že, da prenehamo z razpravami, ali so žičnice potrebne ali ne, ali smo jih sposobni postaviti ali ne in da začnemo z izgradnjo.

B. B.

Jesenice : Branik 6,5 : 3,5

V nedeljo sta se v Celju srečali v zaostali tekmi prvega kola moštvenega šahovskega prvenstva Slovenije ekipi Jesenice in Branika iz Maribora. Jeseničani bi z malo več športne sreče lahko slavili še višjo zmago, saj je Roblek v veliko boljši poziciji dovolil Majcenoviču skoraj edino taktično šanso in nazadnje še izgubil, pa tudi Butala je imela proti Midilovi izredno pozicijo. Nepričakovano je tudi Grosek izgubil proti dr. Nemcu. Posamezni izidi: Longer : Krulc 1:0, Cuderman : inž. Čisar 1:0, Grosek : dr. Nemec 0:1, Vošpernik : Muzlovič 1:0, Kočevar : Segala remi, Roblek : Majcenovič 0:1, Zorko : Šuster A. 1:0, Pongrac : Arih 1:0, Butala : Midlil 0:1.

Stanje po drugem kolu: Novinar 12, Maribor 11,5, Jesenice 11 in Branik 5,5. V nedeljo je v Ljubljani na sporedu zadnje kolo, v katerem

igrajo Novinar : Branik in Jesenice : Maribor. Ekipa Novinarja si je praktično že zagotovila prvo mesto in s tem sodelovanje v prvi zvezni ligi, saj je malo verjetnosti, da bi v dvoboju Maribor : Jesenice katera ekipa dosegla boljši rezultat kot Novinar v dvoboju s precej slabšim Branikom. Tembolj bo ogorčena borba za drugo mesto, ki morda tudi zagotavlja udeležbo v prvi zvezni ligi. Če bi hoteli Jeseničani doseči drugo mesto, bi jim zadostovala minimalna zmaga s 5,5:4,5, vendar bo to težko, ker so Mariborčani, vsaj na papirju, favoriti že zaradi boljših mladinskih in ženskih desk, pa tudi zaradi tradicionalno slabe igre Jeseničanov proti Mariborčanom. Sicer pa bo nedeljska borba izredno zanimiva, saj imajo teoretične možnosti za prvo mesto še tri ekipe.

Kočevar

Kaj bomo gledali v kinu?

Kino »Radio«

9. do 11. novembra francoski CS film UZDA OKOLI VRATU, ob 17. in 19. uri.

12. novembra nemški barvni film POLNOČNA REVIJA, ob 17. in 19. uri.

13. novembra jugoslovanski film OPERACIJA TIZIAN, ob 17. in 19. uri.

14. in 10. novembra nemški film PARADA POPEVK 61, ob 17. in 19. uri.

16. novembra italijanski barvni CS film MASČEVALEC DRAKUT, ob 17. in 19. uri.

Kino »Plavž«

9. novembra nemški barvni film POLNOČNA REVIJA, ob 18. in 20. uri.

10. novembra ameriški film POSTNA KOČIJA — iz arhiva jugoslovanske Kinoteke, ob 18. in 20. uri.

11. in 12. novembra francoski CS film UZDA OKOLI VRATU, ob 18. in 20. uri.

14. in 15. novembra jugoslovanski film OPERACIJA TIZIAN, ob 18. in 20. uri.

16. novembra slovenski film SAMORASTNIKI, ob 18. in 20. uri.

Kino Žirovnica

9. novembra zahodnonemški barvni film GRASČINA STRAHOV.

10. novembra ameriški film APARTMA.

13. novembra francoski CS film UZDA OKOLI VRATU.

15. novembra nemški barvni film POLNOČNA REVIJA.

16. novembra jugoslovanski film OPERACIJA TIZIAN.

Kino Dovje

9. novembra ameriški film APARTMA.

10. novembra zahodnonemški barvni film GRASČINA STRAHOV.

14. novembra francoski CS film UZDA OKOLI VRATU.

16. novembra nemški barvni film POLNOČNA REVIJA.

Kino Koroška Bela

9. novembra ameriški film POSTNA KOČIJA.

10. novembra ameriški film MASČEVALEC ZORRO.

11. novembra nemški barvni film POLNOČNA REVIJA.

16. novembra nemški film PARADA POPEVK 61.

Kino Kranjska gora

8. in 9. novembra ameriški film MASČEVALEC ZORRO.

10. novembra jugoslovanski film OPERACIJA TIZIAN.

14. novembra nemški barvni film POLNOČNA REVIJA.

15. in 16. novembra francoski CS film UZDA OKOLI VRATU.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 8. novembra od 12. ure do 15. novembra od 12. ure.

Zahodni del Jesenic: dr. Mihael Sajevec, Jesenice, Tavčarjeva 5, tel. 04 — Rešilna postaja Jesenice.

Vzhodni del Jesenic: dr. Franc Trampuš, Jesenice, Tomšičeva 8/a, tel. 245 — interni 291.

Operna pevca Jože Gostič in Vanda Gerlovič na Jesenich

V torek 12. novembra ob 19.30 zvečer bo v gledališču »Tone Čufar« na Jesenicah drugi koncert v sezoni 1963/64.

Koncert bodo izvajali prvakinja ljubljanske opere sopranistka Vanda Gerlovič in tenorist zagrebške opere Jože Gostič, ob spremljavi korepetitorja ljubljanske opere Huberta Berganta. Koncert bo edinstveno doživetje, saj bo naša publika imela prvič priliko neposredno slišati našega najboljšega tenorista Jožeta Gostiča.

Samo nekaj citatov izpod peresa glasbenega kritika Nenada Turkalja: »Jože Gostič, Slovenec, ljubljanski in dunajski študent, član ljubljanske opere, pozneje pa prvak Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba, je eno izmed največjih imen našega glasbenega neba in tako po obsegu repertoarja ter po lepoti glasu kot tudi prepričljivosti pevske in igralske interpretacije največji tenor, ki so ga naši narodi imeli v zadnjih petdesetih letih.«

Vse Jeseničane vladno vabimo, da se polnoštevilno udeležijo koncerta.

Predprodaja vstopnic v Glasbeni šoli Jesenice, telefon 324.

J.L.

Mnenja o rekreaciji

Prva naloga: rekreacijski delavci v obratih

V današnjem razgovoru smo se dotaknili vprašanja rekreacije z ozirom na naravo dela v železarni. V pogovoru je sodeloval obratovodja valjarne 1300 tov. Alojz Štrumbl.

»Kakšen je pomen rekreacije po Vašem mnenju z ozirom na naravo dela v železarni?«

»Ne morem odgovoriti za vso železarno, lahko pa poudarim, da smo v našem obratu posvetili veliko pozornost problemu prostega časa in rekreacije, posebno pri mladih ljudeh, ker smatramo da je to pomembno za proizvodnjo in ljudi. Žal pri tem nismo imeli veliko uspeha. Za to je več razlogov, med katerimi naj omenim naravo dela, nemonoliten sestav kadra, delo na tri izmene, dnevna selitev itd.

V našem obratu je proizvodni proces mehaniziran, večina zaposlenih opravlja iz dneva v dan enake delovne prijeme. Tako delo je monotono ter zahteva predvsem fizično moč, do neke mere pa obremenjuje človeka po živčni plati. Ljudje ob takem delu težko vzdržijo. Pri nas delajo na delovnih mestih ob progi do 30 minut, nato določen čas počivajo. Sedaj počivajo sede ali leže. Z ozirom na to, da je delo ob progi živčno utrudljivo, bi bilo treba odmore popestriti s primerno dejavnostjo. Že s sprehodom v zeleno okolje, gledanju kratkih filmov, poslušanjem glasbe bi se ljudje v odmorih poživili, osvežili in tudi hitreje odpočili. V našem obratu je kader pester: mlajši in starejši, ženske in moški, delavci z dežele in z Jesenic, invalidi itd. Delo na tri izmene. Veliko se jih vsak dan vozi na delo. Če vse to vzamemo v obzir, se pravzaprav ni čuditi, da ljudje nimajo več pravega zanimanja za tak način rekreacije kot na primer medobratne športne igre. Športni referent v obratu s težavo dobi ljudi za obratno ekipo, ker je treba menjati dnine, ostajati po delu na Jesenicah itd. Ljudje zelo dobro vedo, da ta kampanjska oblika rekreacije nima pravega učinka. Treba bo misliti na stalno rekreativno dejavnost, ki se je bo lahko poslužil vsak zaposleni takrat, ko bo imel čas. Za tako obliko pa bi nujno potrebovali rekreacijski center v bližini Jesenic. Zelo primerna lokacija za tak center je Mežaklja.«

»Kaj bi bilo treba v prvi vrsti ukreniti na področju rekreacije?«

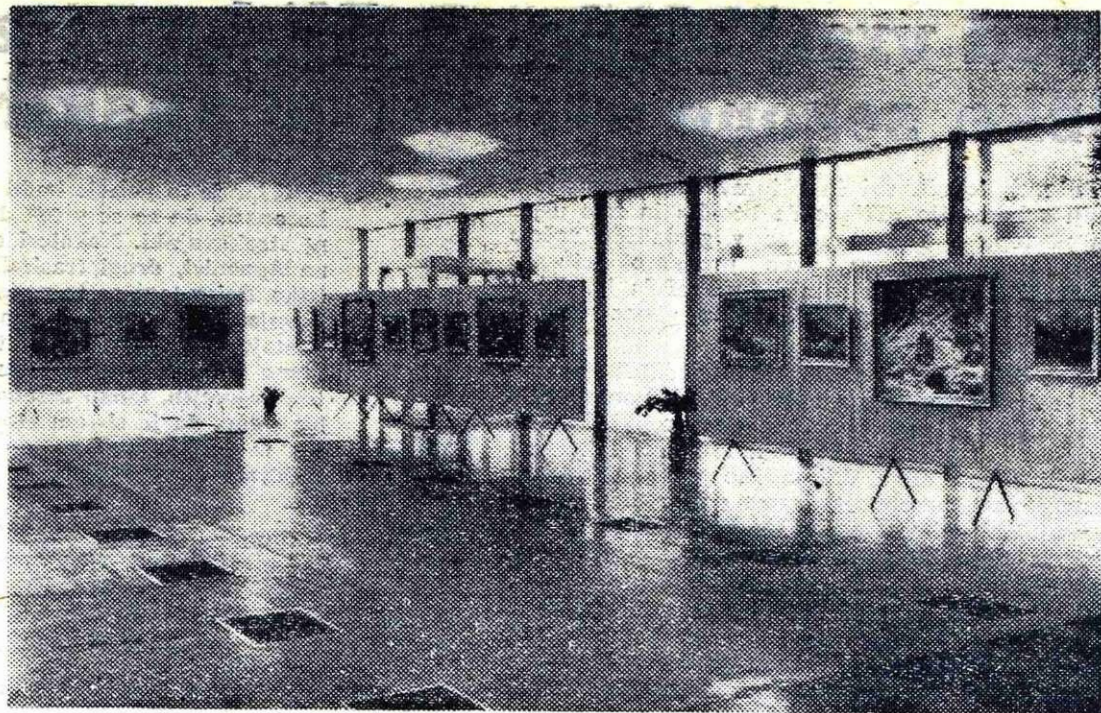
»Nujno potrebno je, da bomo imeli v vsakem obratu, še več, v vsakem oddelku človeka, ki bi imel zanimanje za vodenje rekreacije v svojem oddelku. Razumljivo je, da bi mu morali dati primerno izobrazbo in priznanje. Ljudje iz oddelkov, z iste dnine se zelo dobro poznajo, dobro vedo, kaj jim koristijo in so tudi bolj povezani med seboj za razne akcije. Če bi zainteresirane ljudi iz posameznih oddelkov ustrezno izobrazili za rekreacijo, bi po mojem mnenju res veliko storili, ker bi potem tudi materialne pogoje za rekreacijo lažje zagotovili. Pri gradnji objektov je neobhodno potrebno upoštevati pobude in zahteve obratov. Rekreacijski center naj bo blizu bivališč delavcev in dostopen široki masi delovnih ljudi. Danes je ritem dela vedno hitrejši in močnejši. Delo ljudi vedno bolj obremenjuje. Vedno bolj nastaja vprašanje uravnoteženja odnosa med delom in počitkom. To vprašanje bomo rešili z množično rekreacijo.«

K. V.

STANOVANJSKA SKUPNOST BLEJSKA DOBRAVA razpisuje

delovno mesto za vodenje računovodskih in knjigovodskih poslov pri skupnosti s štiriurno zaposlitvijo.

Osební dohodki po sprejetem pravilniku. Rok prijave je do 25. 11. 1963.

V novem trgovskem paviljonu »Zarje« poleg Narodne banke razstavlja te dni svoja dela član DOLIK-a in našega kolektiva TONE TOMAZIN.

Ob razstavi Toneta Tomazina

Jeseniški likovnik in gora

Naše gore, Julijci in karavanke, svet tišine in miru...

Upodabljati ta svet, prikazati vso veličastnost, krutost in domačnost gora, razumeti njihovo govorico bodisi milo ali grozečo, njihovo zapeljivost, ki vedno znova izvablja človeka in gornika v gore, ni lahko. Zato ni vsakomur dano, da bi znal prenesti vse to s pisano paletto barv na platno. Poleg nadarjenosti, ki je likovniku nedvomno potrebna, mora imeti tudi dušo gornika tistí, ki hoče res doživeto upodobiti naš gorski svet. Mora biti s srcem vdan goram. le-te mu morajo pomeniti veliko in čutiti mora nenehen utrip njihovega življenja.

Brez vsega tega bodo podede naših gor, ki so lahko sicer tehnično zelo popolne, prazne, nedoživete in brez duše. Iz njih ne bo dihal čarobni gorski svet, temveč bodo predstavljale le materijo iz apnenca, lesa in rastlin, ki so pojmi za mineraloga, gozdarja ali naravoslovca, ne bodo pa prevzeli gornika in občudovalca naših planin!

Tone Tomazin, ki se je prvič predstavil s samostojno razstavo svojih olj na platnih, s katerimi nam je prikazal naš gorski svet, ima vse pogoje, ki mu omogočajo pričarati na platno vse lepote naših planin. Iz njegovih del izžareva velika želja, prikazati to, kar čuti kot gornik in velik ljubitelj našega planinskega sveta. Želi prikazati našemu delovnemu človeku, kako on doživlja vso lepoto, krutost in veličastnost Triglav, Krme, Jalovca, Karavank in nešteti drugih bolj in manj znanih koticov v naših gorah. Vsako izmed 29 razstavljenih platen je po svoje zanimivo, odkriva nekaj novega in obiskovalec uživa, ko se sprehaja po imenitnem paviljonu ter vsrkava v sebe vsa Tomazinova doživetja in občutja. Res, to razstavo si je bilo vredno ogledati, kajti toliko čudovitih gor, dolin, strmih sten, paš-

nikov, gozdov in polj res še nismo videli. Posebno pa še ne, da bi jih ustvaril samo en umetnik, kajti Tomazin ta naziv, čeprav je amater, v polni meri zasluži.

Tehnično so praktično vsa razstavljená dela izdelana v slogu in izrazu, ki si ga je Tomazin že dolgo tega osvojil. Njegova paleta je pri upodabljanju gorskega sveta svojstvena, morda nekoliko melanholična in siva ter le redko preblisnejo svetlejšé barve. Dobro obvlada kompozicijsko in barvno tehniko ter je doma v perspektivnem izražanju. Morda ne bi škodilo, če bi se tudi pri ustvarjanju del s tematiko iz naših gor poskusil kdaj pa kdaj tudi z nekoliko drznejšimi prijemi, tako v izrazu kakor tudi v barvah, kar smo pri njem že videli in ni bilo slabo. Verjetno bi tudi na

tem, njemu tako domačem ter hvaležnem ustvarjalnem področju uspel, pokazal napredek ter nov in modernejši ustvarjalni izraz. Treba bo poskusiti in zdi se, da so pogoji tudi za takšen podvig zreli.

Vsekakor pomeni razstava del iz gorskega sveta, ki jo je organiziralo Planinsko društvo Jesenice v počastitev 60-letnice obstoja, za likovnika — amaterja Toneta Tomazina važno prelomnico v njegovem umetniškem delovanju, ki mu bo gotovo dala še več pobud ter inspiracij za njegovo bodoče delo na tem področju!

K.

Jugoslovanski hokejisti so se vrnili

V torek zjutraj so se z ekspresnim vlakom vrnili iz Zahodne Nemčije v domovino jugoslovanski reprezentanti v hokeju na ledu. Reprezentanca je odigrala z B reprezentanco Zahodne Nemčije dve prijateljski tekmi. Prvo so odigrali v Rothenhimu in zmagali s 4:2. Gole za Jugoslavijo so dosegli: Felc 3, Jan Bogo 1.

Drugo tekmo so odigrali v Ravensburgu in izgubili s 3:5. V tej tekmi so dosegli gole za Jugoslavijo: Felc 1, Tišler 1, Jan Bogo 1.

V obeh tekmah sta se naj bolje izkazala Felc in Ravnik.

P.

ZELEZAR - Glasilo delovnega kolektiva Zelezarne Jesenice - Ureja redakcijski odbor - Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč - Kopisov in fotografij ne vračamo - Naslov: Uredništvo Zelezarja, Zelezarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 - Tisk CP - Gorenjski tisk.